

DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 1
Sausio - January 3, 1992

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Laimingų Naujųjų Metų

Savaitės įvykiai

Popiežius Jonas Paulius II Kūčių naktį Šv. Petro bazilikoje laikė mišias, kuriose dalyvavo daugiau kaip 15 tūkstančių piligrimų ir turistų, o Bernelių mišiose dalyvavo per 50 tūkstančių žmonių. Mišios ir Popiežiaus Kalėdinis sveikinimas "Urbi et Orbi" buvo transliuojama per 50 pasaulio TV stočių. Popiežius kalbėjo apie taiką pasaulyje 1991 metais. Jis ypač pabrėžė beprasmišką karą Jugoslavijoje. Šventinius sveikinimus paskaitė 54 kalbomis, jų tarpe ir lietuviškai. Šv. Petro aikštę per šventes puošė, pagal Popiežiaus įvestą tradiciją, 75 pėdų aukščio eglė iš Austrijos ir Kristaus gimimą vaizduojančios žmogaus dydžio figūros.

Michail Sergejevič Gorbaciov, po šešerių metų ir devynių mėnesių, pasitraukė iš Sovietų Sąjungos vadovo posto, savo atsiveikimą perskaitydamas per Maskvos TV gruodžio 25 d. Jis perdavė branduolinių ginklų kodus Rusijos prezidentui Borisui Jelcinui. Sąjungos vėliavą virš Kremliusa pakeitė Rusijos vėliava. Rusija tampa Sąjungos įpėdine Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje. (Žr. vedamąjį psl. 3.)

Šv. Irenos ikoną, pastaruoju metu populiariai vadinamą "verkiančiąja ikona", Kūčių išvakarėse ginkluoti piktadariai pavogė iš graikų ortodoksų bažnyčios Queens, New Yorke. Tasai paveikslas buvo nukabinėtas deimantiniais ir auksiniais votumais, kuriuos tikintys buvo suaukoję. Jų kaina siekia per pusę milijono dol. vertės, bet pats paveikslas vertinamas dėl jo simbolinės vertės. Tas paveikslas buvo paskolintas vienai graikų bažnyčiai Chicagoje, ir ten Persijos karo išvakarėse buvo pastebėta, kad jis ėmęs ašaroti. Tai sukėlė didelį graikų tikinčiųjų ir turistų susidomėjimą. Paveikslas nupieštas 1919 m. Graikijoje, vienuolio iš Mount Athos, ir nuo 1972 m. laikytas mediniame soste prie altoriaus Astorijos (Queens) bažnyčioje. Šv. Irena yra taikos ir ligonių globėja.

Bosnios ir Hercogovinos prezidentas kreipėsi į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą, prašydamas iki sausio 14 d. atsiųsti tarptautinius kariuomenės dalinius, kurie padėtų išvengti etninių susirėmimų. Bosnia ir Hercogovina taip pat pasiskelbusi nepriklausoma.

Ronald Reagan ir **Margaret Thatcher**, kaip praneša žinių agentūros, bene šilčiausiai iš visų įžymybių atsilies apie Gorbaciovą. Buvęs JAV prezidentas, 1985 m. pradėjęs susitikinėti su Gorbaciovu, nors ir vadinamas SSSR "blogio imperija", pasakęs, kad Gorbaciovas "bus gyvas istorijoje amžinai". O buvusi D. Britanijos premjerė, pasaulyje žinoma anksčiau savo posakiu, kad "su Gorbaciovu galima daryti biznį", dabar išsireiškė, kad Gorbaciovas atstatė laisvę Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje, ir tai padarė be jokio šūvio.

PERTVARKYTA LIETUVOS BAŽNYTINĖ PROVINCIJA

— Arkivyskupas Audrys Bačkis paskirtas pirmuoju Vilniaus metropolitu —

Vatikano ir Vilniaus radijo stotys 1991 m. gruodžio 24 d., vidudienį Romos laiku, paskelbė žinią, kad Šv. Tėvas Jonas Paulius II Vilniaus arkivyskupu paskyrė arkivyskupą Audrį Bačkę. Iškilmingas įžengimas į Vilniaus katedrą ir arkivyskupijos valdymo perėmimas įvyks 1992 m. kovo 4 d., šv. Kazimiero šventėje.

Prel. Ladas Tulaba, P.A., iš Romos praneša, kad Popiežius oficialiu apaštalinu raštu, datuotu 1991 m. gruodžio 24 d., paskelbė naują Lietuvos Bažnytinės Provincijos sudarymą.

Popiežius Pijus XI 1926 m. balandžio 4 d. apaštaline konstitucija "Lituanorum Gente" įsteigė pirmąją Lietuvos Bažnytinę Provinciją su metropolija Kaune ir keturiomis sufraganišėmis diecezijomis: Kaišiadorių, Telšių, Panevėžio ir Vilkaviškio.

Dabar popiežius Jonas Paulius II paskelbė naujai pertvarkytą Lietuvos Bažnytinės Provincijos santvarką su dviem — Vilniaus ir Kauno — metropolijomis ir keturiomis sufraganišėmis diecezijomis: dviem prie Vilniaus (Kaišiadorių ir Panevėžio) ir dviem prie Kauno (Telšių ir Vilkaviškio).

Visa tai įvyko, kai atsirado galimybė tai įvykdyti, tai yra, kai Lietuva atgavo politinę nepriklausomybę. Vilniaus arkidiecezija prie Lietuvos Bažnytinės Provincijos priskirta ne šiaip sau, bet priskirta kaip metropolija su dviem sufraganišėmis diecezijomis, su pirmaujančia role krašte, kaip ir dera sostinei. Naujoju Vilniaus arkivyskupu ir pirmuoju metropolitu paskirtas arkivyskupas Audrys Bačkis, paskutiniu metu laikęs Vatikano pranešimo pareigas Olandijoje.

— o —

Vokietija pripažino Slovėnijos ir Kroatijos nepriklausomybę ir savo konsulatus jų sostinėse pakėlė į ambasadas. Kai kurios Europos valstybės prisibijo, kad Vokietija kartais gali pasiųsti savo kariuomenę padėti valstybėms, išsėjančioms iš Jugoslavijos federacijos.

Vatikanas pripažino Kroatijos ir Slovėnijos nepriklausomybę. Šių valstybių gyventojai didžiuojuoju yra katalikai.

Lenkijos vyriausybės du mėnesius užtrukusi krizė pasibaigė, parlamentui nedidelė balsų persvara atmetus premjero Jano Olszewskio atsistatydinimo pareiškimą. Po spalio 27 d. rinkimų premjeras dėl nuomonių skirtumo su prezidentu Wałęsa negalėjo sudaryti vyriausybės. Parlamento sprendimas Olszewskui suteikia laisvas rankas ekonominiams reformoms, nes Wałęsos planas sulėtino infliaciją, bet pakėlė kainas ir padidino nedarbą.

Karalienė Elžbieta II savo kalėdinėje kalboje D. Britanijos gyventojams pareiškė, kad "Jūsų maldų ir Jūsų pagalba, ir mano šeimos meilės ir paramos dėka, aš Jums tarnausiu ir ateityje". Britų spauda aiškina, jog šį sakinį karalienė tyčia pridėjusi, norėdama paneigti gandus, neva ji netrukus apdikuosianti savo sūnau princo Charles naudai.

Šių džiugių žinių proga malonu prisiminti naujojo Vilniaus metropolito konsekraciją.

Šv. Petro Bazilikoje popiežius Jonas Paulius II 1988 m. spalio 4d., Šv. Pranciškaus šventės pvakarėje, pontifikalinių mišių metu asmeniškai konsekravo prel. dr. Audrį Bačkę vyskupu.

Konsekracija vyko prie Katedros altoriaus, pačiame Bazilikos priekyje. Su Šv. Tėvu mišias koncelebravo iš Lietuvos, tada dar okupuotos, atvykęs vysk. Juozas Preikšas ir kardinolas Achille Silvestrini. Vysk. Preikšas, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius, yra arkivysk. Bačkio ordinaras, kaip ir daugelis kitų kunigų, baigusiu studijas Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje Romoje. Kardinolas Achille Silvestrini, Viešųjų Bažnyčios Reikalų Sekretorius Vatikane, yra buvęs ilgametis arkivysk. Bačkio tiesioginis viršininkas.

Netoli altoriaus mišiose taip pat dalyvavo penkiolika kardinolų ir keturiasdešimt vyskupų, jų tarpe lietuviai vyskupai Paulius Baltakis, Antanas Deksnys ir pirmą kartą besilankęs Romoje Julijonas Steponavičius, Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis

JAV PREZIDENTAS VILTINGAI ŽIŪRI Į ATEITĮ

Prezidentas George Bush, gruodžio 25 d. kreipdamasis į amerikiečius ir sveikindamas juos su Kalėdomis, pabrėžė, kad ši diena yra svarbi ne tik kaip taikos ir vilties diena, bet ir tuo, kad esame gyvais liudininkais, kaip persiformavo totalinė diktatūra — Sovietų Sąjunga.

Trejus metus ištikimai rėmęs Gorbaciovą politiką ir buvęs jo "asmenišką" draugas, prez. Bush peržvelgė Gorbaciovą reformatoriškus nuopelnus ir užtikrino jam garbingą vietą pasaulio istorijoje.

Pareiškęs pasitenkinimą, kad prie persitvarkymo iš Sovietų Sąjungos į demokratiškai nusi-teikusias nepriklausomas respublikas pereinama taikingomis priemonėmis, jis pranešė pirmuosius JAV žingsnius. Pirmiausia paminėjo Rusiją ir jos narsų prezidentą Jelciną, toliau išminėdamas Ukrainą, Armėniją, Gudiją, Kazachstaną ir Kirgiziją. Joms visoms Amerikai suteikia diplomatinį pripažinimą ir užmezga diplomatinis ryšius. Kitos šešios buvusios respublikos: Moldova, Turkmenistanas, Azerbaidžanas, Tadžikistanas, Gruzija ir Uzbekistanas taip pat gauna diplomatinį pripažinimą, bet su jomis diplomatinis ryšius užmezgs vėliau, kai įsitikins jų atsakinga krašto saugumo ir demokratine politika.

Prez. Bush ypač vertino tai, kad buvusios Sovietų Sąjungos branduolinis arsenalas pereina į atsakingos kontrolės rankas. Pripažinęs, kad per pastaruosius 40 metų Amerika vadovavo pasaulinei kovai prieš komunizmą, dėkojo visiems, tą kovą rėmusiems. Iš buvusių priešų, kaip Prezidentas sakė, dabar tampa partneriai, pasiryžę bendradarbiauti demokratijos ir pilietinės visuomenės kūrime.

administratorius, ilgametis tremtinys Žagarės miestelyje.

Altoriaus artumoje pirmose eilėse sėdėjo ypatingi arkivysk. A. Bačkio svečiai: tėvai, brolis su vaikais, buvęs kalinys kun. Alfonsas Svarinskas, Lietuvos vyskupas atlydėjęs kun. Vaclovas Aliulis ir Jonas Grigaitis, Vatikano diplomatai, arkivyskupo buvę bendradarbiai Vatikano diplomatinėje tarnyboje, Romos lietuviai, o taip pat ir svečiai lietuviai, atvykę į Romą ir dalyvavę tuo metu įvykusiame keturiolik-tame Lietuvių Katalikų Mokslų Akademijos suvažiavime.

Ryškiai matėsi ir Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai, pasi-puošę tautiniais drabužiais. Jaunimo tarpe dalyvavo ir arkivysk. A. Bačkio parapijos choras, kuris

(nukelta į 2 psl.)

Madona su Kūdikėliu. Dail. A. Duererio piešinys

BALTIJOS VALSTYBIŲ LAIMĖJIMAS JUNGTINĖSE TAUTOSE

Lietuvos misija Jungtinėm Tautom pranešė, kad precedento neturinčiu atveju Baltijos valstybėms pavyko atidėti Jungtinėm Tautom mokesčio klausimą ateinantiems metams, kai išeis Tarptautinio piniginių fondo (International Monetary Fund) studija apie Baltijos valstybių ekonominę padėtį.

Baltijos valstybės protestavo prieš Jungtinių Tautų naudojamą piniginių kursą, nustatant Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokesčius. Pask misijos patarė Gintės Damsųšytės, JT finansų komitetas nustato nario mokesť, atsižvelgdamas į krašto paskutinio dešimtmečio ekonominį stovį. Baltijos valstybių atveju buvo naudotasi tikrovės neatsitinkančiu 0.65 rublių už dolerį kursu.

Todėl JT įskaitė Baltijos vals-

— Lietuva vis dar neturi savo naujos konstitucijos. Aukščiausiosios Tarybos komisija, kuri rengė konstitucijos projektą 22 mėnesius, naujai perorganizuota. Jai duota laiko ligi 1992 metų vasario 1 d. parengti pataisytą tekstą.

tybėm neįkandamus, ir, jų nuomone, neteisingus mokesčius: Lietuvai — 0.13 proc. Jungtinių Tautų biudžeto, Latvijai — 0.11 proc. ir Estijai — 0.06 proc. Piniginėmis sumomis Lietuvai tai būtų kainavę apie 1,400,000 JAV dol. į metus. Tačiau Jungtinėms Tautom naudojant trijų Baltijos valstybių parūpintu labiau tikrovę atitinkančiu komerciniu kursu — 1.5 rublių už dolerį — kartu su paskutinio dešimtmečio ekonominiais duomenimis, mokesťis Lietuvai nukristų iki 0.04 proc. Jungtinių Tautų biudžeto (\$440,000), Latvijai — 0.03 proc. ir Estijai — 0.02 proc.

Gruodžio 20 d. vakare Generalinės Asamblėjos paskutinė šių metų pilnatis sesija patvirtino rezoliuciją (A/C.5/46/L.20), kuri Baltijos mokesčių klausimą pavadino išimtinu atveju ir jo sprendimą atidėjo birželio mėnesiui. Numatoma tik tada pasinaudoti IMF išvada, turėsiama nustatyti ekonomiškai teisingą rublio-dolerio kursą. Tikimasi, kad IMF skaičiai daugmaž atitiks valstybių duomenis.

Rezoliucijos mokesčių skalėje Baltijos valstybių atvejais nurodo-

mas kaip vienintelis dar sprendžiamas. Pažymėta, kad Baltijos valstybių mokesčiai bus nuimti nuo Sovietų metinio nario mokesčio, kuris padengia 9.41 proc. JT biudžeto. Tai buvo kompromisas, kurį naudodami Baltijos kraštai nieko nepraranda.

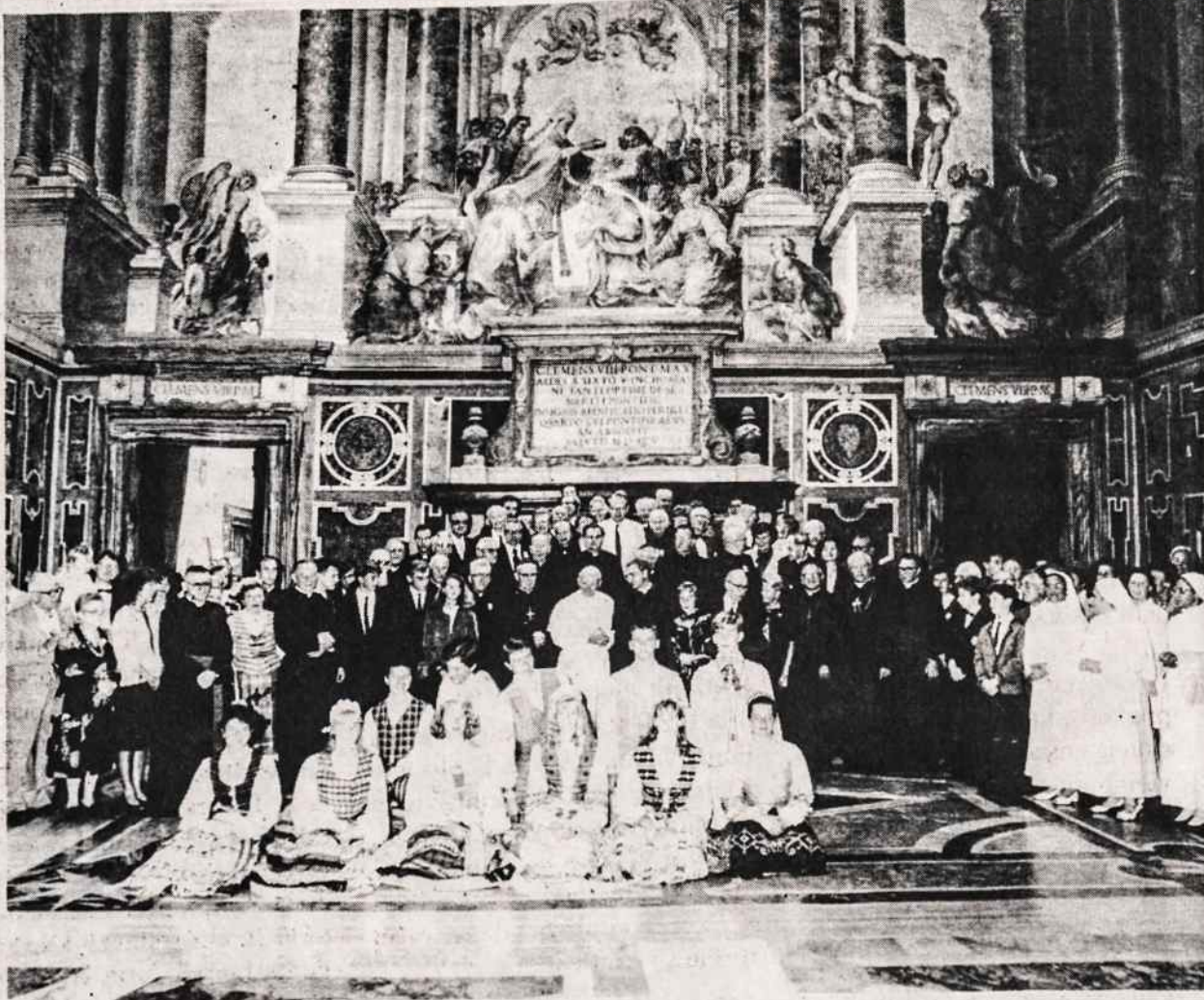
Geros valios ženklai, Baltijos valstybės 1992 m. sausio 2 d. įneš į JT išdą simbolinę pradinę sumą, kuri bus atskaityta nuo jų 1991 m. mokesčio. Lietuva, Latvija ir Estija jungsis su Kanada ir skandinavų kraštais, norinčiais parodyti gerą pavyzdį kitom JT narėm, kurios dažnai nesumoka mokesčių laiku.

Sprendžiant šį klausimą, buvo nugalėtos didelės kliūtys. Neabejojama, kad šio precedento pavyzdžiu seks ir išsilaisvinusios Sovietų respublikos. Šis Baltijos valstybių atvejis davė pradžią pakeisti JT naudotą politinį piniginių kursą teisingesniu, ekonomiškai pagrįstu kursu. Lietuvos poziciją Jungtinių Tautų Penktajame komitete, kuris svarsto biudžeto klausimus, gynė Lietuvos misijos atstovas Darius Sužiedėlis.

Arkivyskupo Audrio Bačkio konsekracijos proga į Vatikaną suvažiavę lietuviai vyskupai 1988 m. spalio 5 d. (sekančią dieną po konsekracijos) popiežiaus Jono Pauliaus II buvo priimti privačioje audiencijoje ir pakviesti pietų. Nuotraukoje iš k. v. vysk. Juozas Preikšas, arkivysk. Julijonas Steponavičius, Šv. Tėvas, arkivysk. Audrys Bačkis, vysk. Antanas Deksnys, vysk. Paulius Baltakis, OFM. Nuotr. Arturo Mari, Vatikano oficialaus fotografo.

Lietuviai, suvažinę į arkivysk. Audrio Bačbio konsekraciją Romon, Popiežiaus audiencijų salėje su Šv. Tėvu. Priekyje jaunimas iš Vasario 16-osios gimnazijos. Nuo Šv. Tėvo į kairę antras — kun. Alfonsas Svarinskas, arkivysk. Julijonas Steponavičius, į dešinę nuo Šv. Tėvo — arkivysk. Audrys Bačkis, jo tėvai — Ona ir Stasys Bačkiai, neatpažinta, vysk. Paulius Baltakis, OFM, vysk. Juozas Preikšas. Nuotr. Arturo Mari, Vatikano oficialaus fotografo.

PERTVARKYTA LIETUVOS BAŽNYTINĖ PROVINCIA

— Arkivyskupas Audrys Bačkis paskirtas pirmuoju Vilniaus metropolitu —

(atkelta iš 1 psl.)

gražiai sugiedojo lietuvišką giesmę "Marija, Marija" mišių metu — tai choro padėka naujam arkivyskupui už uolų ir nuoširdų darbą toje Romos parapijoje.

Pats Šv. Tėvas savo kalboje dėkojo arkivyskupui Audriui Bačkui, kaip "brangiam bendradarbiui", už uolų darbą tarnaujant Apaštalo Sosto atstovybėse Maniloje, San Jose Kostarikoje, Ankaroje, Lagose ir paskutiniu metu Vatikano Valstybės sekre-

toriate labai atsakingose diplomatinėse pareigose.

Popiežius kalbėjo: "Džiaugiuosi, kad galiu asmeniškai tau suteikti kunigystės pilnatvę ir įvesti tave į Apaštalo įpėdinių bendruomenę. Džiaugiuosi, nes ir šiuo būdu turiu galimybę tau išreikšti dėkingumą už daugelį darbų, kuriuos pastaraisiais metais esi atlikęs Apaštalo Sostui.

Dabar siūniu tave kaip savo atstovą Olandijon. Tai kraštas, kuris pasižymi gausiomis pilietinėmis ir religinėmis tradicijomis, bet kuriame Bažnyčia pastaruosiu laiku patyrė skausmin-

Vakarų Europos grupei. Tačiau didžiama Vakarų europiečių RFE korespondentui tvirtino, kad pabaltiečiams būtų naudingiau priklausyti Rytų Europos grupei. Vakarų grupei priklauso apie 40 šalių, ir ji nedaug galėtų pabaltiečiams padėti JT kontekste. Šis klausimas tebediskutuojamas JT kuluaruose ir Baltijos valstybių sostinėse. Anot Vakarų Europos diplomatų, kai tiktai pabaltiečiai apsispręs, Vakarų grupė Jungtinėse Tautose duos savo atsakymą.

JT administracija laiko Baltijos valstybes Rytų Europos grupės dalimi. Spalio baigiantis, pabaltiečių delegacijos buvo priskirtos prie Rytų Europos grupės pasitarimams dėl JT patobulinimo. JT Generalinės Asamblėjos prezidentas pareiškė, kad tai neturi jokios politinės reikšmės. Pabaltiečiai pasitarimuose dalyvavo.

Estijos misijos JT patarėjas Aarand Roos painformavo RFE korespondentą, kad Rytų europiečiai, įskaitant Jugoslaviją ir Albaniją, mielai priima pabaltiečius į savo grupę. Skandinavijos valstybės taip pat juos remia ir jiems pritaria. Vakarų europiečiai nurodo, kad, jei pabaltiečiai įsijungtų į mažesnę — Rytų Europos — grupę, jiems atsirastų daugiau galimybių būti išrinktiems į įvairiausias JT komitetas. Roos su tuo sutiko, bet pridūrė, kad jie vis tiek norėtų įsijungti į Vakarų grupę.

Latvių JT misijos atstovė pareiškė, kad jos vyriausybė pasisako už glaudų pabaltiečių bendradarbiavimą, ir todėl jie turėtų šį klausimą bendrai išspręsti. Bet Roos priminė, jog pabaltiečiai turi "skirtingas kultūras" ir padarė užuominą, kad, net jei lietuviai ir latviai nuspręstų įsijungti į Rytų grupę, estai vieni darys pastangas įstoti į Vakarų grupę.

gų įtempimo laikotarpį. Tau pavedu perteikti mano meilės jausmus to krašto tikintiesiems, užtikrinant juos, kad pasitikiu jų sugebėjimu kurti ateitį, semiantis jėgų iš praeityje sukauptų dvasinių turtų."

Popiežius Jonas Paulius II parodė didelį pasitikėjimą arkivysk. A. Bačbio pajėgumu, siūsdamas jį pirmo vyskupo pareigoms būti apaštališkuoju nuncijumi tokiam tikybiniui neramiame krašte.

Po pusantros valandos trukusių įspūdingų apeigų bei giesmių, pasibaigė konsekracijos mišios, ir pirmą kartą žengė per Šv. Petro Baziliką prie žmonių naujasis vyskupas, dėvėdamas vyskupo mitrą ir nešdamas savo vyskupišką lazda.

Popiežiui išėjus, visi kvieisti svečiai, jų tarpe ir visi dalyvavę lietuviai, išėjo iš Šv. Petro Bazilikos Senojo Sinodo salės linkme, kur vyko bendras priėmimas pasveikinti naująjį arkivyskupą.

— o —

Štai bent keletas naujojo metropolito arkivysk. Audrio Bačbio biografinių žinučių.

Audrys Juozas Bačkis gimė Kaune 1937 m. vasario 1 d. Vidurinį mokslą baigė Paryžiuje 1954 m. ir ten pat įstojo į St. Sulpice kunigų seminariją. Vėliau persikėlė į Romą, į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją. Kunigu įšventintas 1961 m. kovo 18 d. Teologijos licenciatą įsigijo Gregorianumo universitete 1961 d., o bažnytinės teisės doktoratą Laterano universitete 1964 m. Taip pat lankė ir baigė Bažnytinę Diplomatinę akademiją.

Pirmasis paskyrimas diplomatinėje tarnyboje buvo 1964 metais — į Manilą, Filipinuose, apaštalinės nunciatūros attache pareigoms. Kitos diplomatinės pareigų vietovės jau minėtos anksčiau šiame rašinyje.

— o —

Popiežius Jonas Paulius II tikrai parodė, kaip vertina Lietuvą ir lietuvius. Vatikane aukštoje pareigose dirbo arkivysk. Paulius Marcinkus, diplomatinėje

TRAUKS ATSAKOMYBĖN SAUSIO 13 IR LIEPOS 30 ŽUDIKUS

Lietuvos prokuratūra paskelbė, kad turi pakankamai dokumentinės medžiagos patraukti teisminės atsakomybės sausio 13-osios ir liepos 30-osios žudikus.

Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis kreipėsi į Rusijos prezidentą Borisą Jelciną, prašydamas, kad 23 asmenys, ruošę perversmą sausio 13 d., būtų perduoti Lietuvos prokuratūrai. Šiame sąraše yra sovietų KGB ir ginkluotojų pajėgų ministrai, taip pat Mykolas Burokevičius, Juozas Jarmalavičius, Edmundas Kasperavičius, Stanislovas Sakalas, Boleslovas Makutinovičius ir kt. Landsbergis sako, kad šie asmenys atsakingi už 14 žmonių nužudymą ir 600 sužeidimą prie TV bokšto ir taip pat už padarytus nuostolius 100 milijonų rub-

Norvegijos atstovas Sverre Johansen sutinka, kad, geografiniu atžvilgiu, Estiją, Latviją ir Lietuvą galima laikyti "šiaurės kraštais", bet primena, kad skandinavų ir pabaltiečių kalbos labai skirtingos. Be to, sako jis, Vakarų Europos grupėje niekada neįsijungtų esminiai klausimai. Todėl jis sutinka, kad į pabaltiečių politinius ir ūkinius poreikius bus daugiau atsižvelgta Rytų Europos grupėje.

Rytų europiečiai aiškina, kad ir jie norėtų būti priimti į Vakarų grupę, bet nusprendė pasilikti savo padalinį, nes tai jiems suteikia daugiau galimybių kandiduoti į įvairias JT pozicijas.

lių vertės. Landsbergis tvirtina, kad Lietuvos ir Sovietų Sąjungos komunistų partijų vadovai sausio pradžioje Maskvoje parengė valstybinio perversmo Lietuvoje planą ir nutarė įgyvendinti jį Sovietų KGB ir vidaus reikalų ministerijos jėgomis.

Vyriausiasis prokuroras Artūras Paulauskas spaudos konferencijai pareiškė, kad yra gavęs jau kelis laiškus iš Burokevičiaus. Juose Burokevičius teigia, kad jis esąs nekaltas dėl sausio 13-osios. Jis siūlo sekti jo rašinius Pravdoje. Tie rašiniai, anot jo, ir bus atsakymas į jam taikomus kaltinimus.

Dėl Medininkų įvykių, tai Lietuvos prokuratūra nustatė, kad tas žudynes įvykdė Rygos Omono smogikai, talkinant Vilniaus "juodosioms beretėms". Parodymus apie šias žudynes suteikė vienintelis išlikęs gyvas ir dar tebegydomas muitininkas Tomas Šernas.

— Estija, Latvija ir Lietuva vėl priimtos į Tarptautinę Teniso Federaciją. Apie tai pranešė Londone veikiantis Federacijos biuras. Baltijos kraštų teniso žaidėjai prieš karą labai aktyviai reikišė Federacijos veikloje. Dabar, sugrįžę į federacijos gretas, Pabaltijo teniso žaidėjai galės dalyvauti ateinančiais metais įvyksiančiose Barcelonos olimpinėse žaidynėse, taip pat žaisti kasmet rengiamose teniso tarptautinėse varžybose: Davis taurės ir Tarptautinės Teniso Federacijos "FIT" taurės turnyruose.

tarnyboje kaip nuncijus Pietų Korėjoje dirba arkivysk. Jonas Vytautas Bulaitis, dabar arkivysk. Audrys Bačkis iš nunciatūros Olandijoje perkeltas metropolito pareigoms į Vilnių, galutinai sutvarkant Lietuvos bažnytinę provinciją.

Pratęsiant Jono Pauliaus II lietuviams palankumo išraiškų prisiminimą, galima pastebėti, kad šio Popiežiaus dėka taip iškilmingai ir prasmingai buvo pa-

minėta šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktis, Lietuvos krikšto 600 metų sukaktis. Šis Šv. Tėvas lietuvių sielovadai pasaulyje paskyrė pilnateisį vyskupą Paulių Baltakį, OFM. Šis Popiežius paskelbė arkivysk. Jurgį Matulaitį palaimintuoju, o 1988 metais mus pradžiugino, vysk. Vincentą Sladkevičių pakeldamas į kardinolus.

Kuris kitas popiežius būtų tiek padaręs lietuviams?!

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oraš šaldomas. Daug vietos automobiliui pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujaj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadeniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadeniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginiją Kolodny, Lietuviškai kalbantį advokatę, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos atsiminimai", sekmadeniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima Irgl sekmadeniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908 753 - 5636

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 - 962 - 5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11374
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUIŠES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMŪJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS

I LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESCIO ŪZ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. Editorial Office 718-827-1352
BROOKLYN, NY 11207 Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Pasitraukė teisėtai...

Kalėdos, kurios bendrai simbolizuoja taiką ir viltį tikinčiajai žmonijai, šiemet buvo ypatingos tuo, kad jos atnešė naujų vilčių geresniam ir prasmingesniam gyvenimui, palaidodamos mūsų laikų Antikristą.

Pasaulio istorija žino daug žiaurumų, bet neatsimena tokių ir tiek daug, kiek jų buvo per bolševizmo 70 metų valdymą — istorijoje valstybės, kurių buvęs prezidentas Ronald Reagan savo laikų buvo pavadinęs "blogio imperija".

Taigi ta "blogio imperija" teisiškai nustojo egzistavusi per praėjusius Kalėdas, gruodžio 25 d., kada Maskvoje, ten, kur buvo tos "blogio imperijos" centras, įvyko ir jos laidotuvės. Ir šitai įvyko visiškai teisėtai, pagal įstatymus, be kraujo praliejimo. Graboriaus pareigas atliko Michailas Gorbačiovas, paskutinis Sovietų Sąjungos prezidentas, savo šaliai ir pasauliui paskelbęs per TV, kad pasitraukia iš tos Sąjungos prezidento posto.

Gana nostalgiskai skambančiame savo atsiveikime su pareigom ir žmonėmis, kurių likimas ir gerovė daugeliu atveju nuo jo priklausė, Gorbačiovas pasitraukė "teisiškai". Nors jis ir nesutiko su tuo, kad demokratėjančios respublikos teisėtai elgiasi, kurdamos bendriją, bet jis laikėsi logikos: jeigu nėra Sąjungos, tai kam reikia jos prezidento, taigi, atėjo laikas jam pasitraukti.

Gorbačiovas, kuris beveik maždaug prieš septynerius metus nustebino pasaulį savo naujomis idėjomis atgaivinti sutrikusios Sovietų Sąjungos ekonomines, socialines ir politines problemas, skleidė tas idėjas ir dėl jų pagarsėjo užsieniuose, savo

šalyje netapo dėl to garsus. Daugelis tos šalies žmonių dabar atvirai kalba, kad Gorbačiovas "pradėjo gerai, bet blogai užbaigė". Esą jis nepažinojęs sovietinės Rusijos (kalbant sąjungine prasme) žmonių būdo, nors gerai planavo, bet neįstengė pakeisti jų gyvenimo standarto.

Išeidamas iš valdžios, prieš perduodamas Kremliaus raktus kitiems, Gorbačiovas prisipažįsta, kad jis padaręs klaidų, dėl kurių jo vadintoji perestrojka ir glastnostj nebuvo įgyvendintos. Anot jo, senoji sistema tapo sugriauta, naujos nesukūrus. Argi nebuvo panašiai ir 1917 m., kai bolševikai atėjo į valdžią, kai sugriovė senąją sistemą, o jų naujai sukurtoji pavėrgė ir sunaikino milijonus žmonių fiziniai ir dvasiniai?

Nepaisant, kad Gorbačiovas savo šalies gyventojams ir respublikų bendrijai linki sėkmės, bet jis atsiveikina, vis tiek būdamas įsitikinęs, kad tai valstybių bendrijai nepavyks persiformuoti taip, kaip ji ketina.

Dabar dar niekas negali pasakyti, kaip tikrovėje atsitiks, katra pusė teisi, bet jis atsiveikina su prezidentūra, žinodamas, kad jis, nors ir nepakeitė žmonių gyvenimo standarto, tačiau pakeitė pačius žmones. Jo laikais atsirado žmogaus laisvių, spaudos, susirinkimų, religijos laisvių. Nuo to pradėjo atgyti ir tautiniai jausmai, bematant su liepsnoję laisvės troškimu, o netrukus — ir nepriklausomybės. Taigi dabar jau nebus įmanoma laikrodį atsukti.

Lietuviams Gorbačiovas atrodo kitaip negu amerikiečiams ar bendrai vakariečiams, su kuriais

(nukelta į 7 psl.)

Krikščionybės lopšyje Romoje ir pačioje jos širdyje — Vatikane randama įvairių pėdsakų, rišančių tas vietas su Lietuva ar tai iš istorinės ar iš meninės pusės:

VATIKANE

Šv. Petro bazilika: Šv. Juozapato kapas — dešinėje pusėje, altoriuje, netoli didžiojo Konfesijos altoriaus. Šv. Juozapas buvo Didžiojoji Lietuvos kunigaikštijoj rytų apeigų Polocko arkivyskupas, gimęs istorinėje Lietuvoje, mokėsis ir gyvenęs Vilniuje, kankinys (m. 1623).

Popiežių kapai: Grigaliaus XIII — šis popiežius paskyrė Lietuvai žymius vyskopus: Jurgį Radvilą 1575 m. į Vilnių, vėliau pakeldamas kardinolu; Merkėlį Giedraitį 1576 m. į Žemaičius; patvirtino Vilniaus Universitetą — Akademiją 1579 m.; įsteigė popiežišką seminariją Vilniuje 1583 m. Urbono VIII, kuris visame pasaulyje įvedė šv. Kazimiero šventę. Šv. Pijaus X kairėje pusėj, altoriuje. Benedikto XV — jis paskelbė Lietuviai dieną 1917 m. Pijaus XI (kriptoje) — tai vienintelis popiežius, buvęs Lietuvoje, patvirtinęs bažnytinę provinciją 1926 m.

VATIKANE IR ROMOJE APIE LIETUVĄ

Šv. Petro bazilikos požemyje šv. Kazimiero vardo lietuvių koplyčia.

Vatikano muziejai: Vysk. M. Valančiaus ilgas rankraštis; Matėjus dideliame paveiksle, kuris vaizduoja karaliaus Jono Sobieskio pergalę prie Vienos 1683 m., matyti ir lietuvių daliniai su herbu; Lietuvos žemėlapiai; Romo Viesulo menas ir kiti.

Vatikano archyvas ir biblioteka: daug Lietuvų liečiančių raštų, relacijų lotynų kalba, pradedant nuo karaliaus Mindaugo laikų.

Vatikano radijas: nuo 1980 pradžios lietuvių skyrius transliuoja mišias lietuvių kalba kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį. Žinios perduodamos lietuvių kalba kiekvieną dieną.

ROMOJE

Sakramentų kongregacija: laukiamojoje salėje kabo inž. Mykolo Ivanausko ugnies raizė "Vilniaus vizija".

Santa Maria sopra Minevra (greta Panteono) — buv. kardinolo A. Samore bazilika, kurioje

yra popiežiaus Leono X kapas. Šis popiežius rūpinosi šv. Kazimierą pakelti į altorių garbę 1520 - 1521 m.

Gesu bažnyčia: gražaus baroko stiliaus statyta 1575 m.; joje kardinolo Jurgio Radvilo kapas (dešinėje pusėje, už šv. Pranciškaus Ksavero altoriaus); buvęs Vilniaus vyskupas 1575 - 1591, vėliau Krokuvos vyskupas, miręs 1600 m.

Santa Maria Maggiore: popiežių kapai: dešinėje koplyčioje šv. Pijaus V (jis įtikino jėzuitus, kad įsteigtų Vilniuje kolegiją 1570 m.), Siksto V (jis labai vertino kard. Radvilą, kurį kvietė į Romą 1590). Kairėje koplyčioje Klemenso VIII (jis leido viešai garbinti šv. Kazimierą 1602 m. paskyrė Vilniaus vyskupu Benediktą Vainių 1600 m.). Pauliaus V, kuris taip pat daug ryšių turėjo su Lietuva.

Campidoglio (miesto rotušė): nuo čia Adomas Mickevičius ir Dąbrowski kreipėsi į romiečius Lenkijos-Lietuvos laisvės reikalui.

Via del Pozzetto: (prie piazza S. Silvestro): Adomo Mickevičiaus gyventas namas su parašu ir biustu iš gatvės pusės.

Piazza Lituania Parioli kvartale, netoli Piazza Ungheria.

Via Nomentana 116: sovietų užimta Lietuvos pasiuntinybė prie Kvirinalo.

Piazza di Spagna: Lietuvos-Lenkijos herbas (netoli Švč. Trejybės bažnyčios dešinėje).

Kitos lietuviškos vietovės: Šv. Kazimiero kolegija (Via Casalferrato 20), T. Marijonų generaliniai namai (Via Corsica 1), Lietuvos pasiuntinybė prie Šv. Sosto (Via del Po 40), Grigaliaus universitetas (Piazza della Pilotta 4), Lietuviai Saleziečiai (Frascati-Vytėnai), Campo Verano: vysk. Būčio, vysk. Padolskio, vysk. Brazio, prel. Šaulio, ministerio St. Girdvainio ir kitų kapai. Ponte Lucano (prie Tivoli) lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos sodya.

Romoje yra dvejios kapinės — Campo Verano ir Prima Porta, kuriose palaidoti ir kai kurie Amžinajame Mieste gyvenę ir mirę lietuviai. Campo Verano kapinėse, kuriose Vėlinių dienos išvakarėse Mišias už mirusiųjų sielas aukojo popiežius Jonas Paulius II-sis, yra įrengta Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijos koplytėlė, kurioje laidojami Romoje gyvenę dvasiškiai. Koplytėlėje palaidotas vysk. Vincentas Padolskis, po Antrojo pasaulinio karo iš Lietuvos atvykęs į Romą ir čia miręs 1960 metais.

Taip pat ten išlisis Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro prel. Kazimiero Šaulio palaikai, kurie buvo pervežti iš Šveicarijos miesto Lugano, kur prelatas mirė 1964 metais. Šalia jo palaidotas kanauninkas ir visuomenės veikėjas Juozas Končius, buvęs BALFO pirmininkas, pokario metais daug padėjęs lietuviams pabėgeliams įsikurti užjūrio kraštuose. Kanauninkas Končius, išėjęs į pensiją, paskutiniuosius savo gyvenimo metus praleido Romoje ir čia mirė.

Lietuvių kolegijos koplyčioje priglauti taip pat ilgamečio Lietuvos diplomatinio atstovo prie Šventojo Sosto ministro Stasio Girdvainio palaikai. Stasys Gird-

(nukelta į 4 psl.)

Švenčių nuotaka Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko prof. Vytauto Landsbergio šeimoje. Nuotr. Romualdo Požerskio

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU.

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

28

Žmonės iškeltomis kumštėmis banga po bangos žygiuoja iš visų pusių į visas puses! Taksistas, išbandęs visus galimus kelius — į Titania, mane palieka priemiestyje prie metro stotelės.

— Važiukite metro iki Omonia aikštės, — sako, — o iš ten viešbutis tik kilometras!

Atėnų metro turi vieną liniją: nuo Pirėjo (Piraeus) uosto į Atėnų centrą. Kadangi mieste eina po žeme, nei mingai jo nestabdo. Išlipęs Omonia aikštėje, atsiduriu minioje, kuri lyg nuožmi chaoso banga, laimei, neša mane Dievas žino kur.

— Kur yra Titania viešbutis?

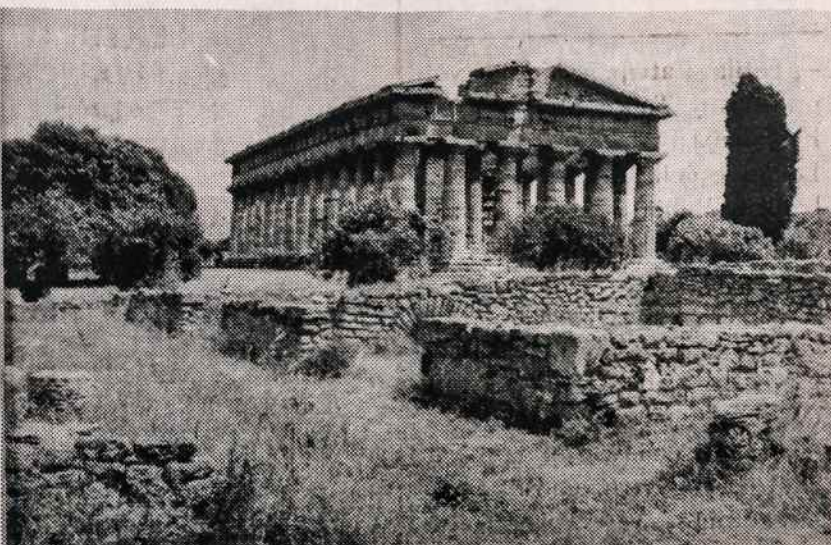
— Klausiu paslaugaus praeivio.

— Eikit su minia! — mane užtikrina.

— Ar dar toli?

— Nesirūpinkit, pamatysit!

Naujoji "demokratija" demokratijos tėvynėje! Graikai žino ir žodį "demokratiją", ir demokra-

Paestum griuvėsiai. Atėnai kūrė Italijoje Didžiąją Graikiją — Magna Graecia VI a. prieš Kristų. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

Apie vidurnaktį suskamba telefonas. Viešbučio tarnautojas praneša, kad atvyko mano draugas. Už valandėlės jau keičiamės dienos nuotykiams. Jo skrydį buvo nukreipę į Korfu, už tai ir suvėluota. Ir jam teko ilgai vargti, kol pasiekė Titania. Juokaudami skaitome mano lietuviškąjį atvirlaiškį.

Apaštalas Paulius Atėnuose

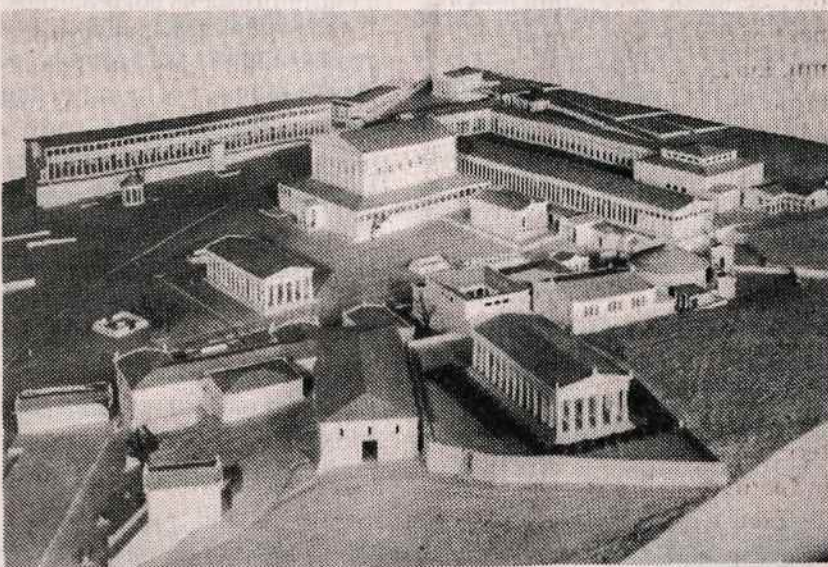
Į Atėnus patogiai atskridau iš Damasko. Apaštalas Paulius į Atėnus atbėgo iš Makedonijos — šiaurinės Graikijos. Apie tai rašo Lukas Apaštalų darbuose:

Sužinoję, kad Paulius jau

Berėjeje skelbia Dievo žodį, Tešalonikos žydai atskubėjo ir čionai drumsti ir kurstyti žmonių. Tuomet krikščionys skubiai išsiuntė Paulių prie jūros, o Silas ir Timotiejus pasiliko tenai. Pauliaus palydovai nuvedė jį iki Atėnų. Gavę išakymų pranešti Silui ir Timotiejui, kad kuo greičiausiai atvyktų pas jį, jie grįžo atgal. Belaukdamas Atėnuose jų atvykstant ir matydamas pilną stabų miestą, Paulius netvėrė apmaudu (Apd 17, 13-16).

Graikija, kuriai Apaštalas Paulius skelbė Dievo žodį, nebuvo ana išdidžioji, laisvę mylinti persų karų Hellas, nei ana Periklio Graikija, net gi nei Makedonijos karalių Graikija, kadaise žėrėjusi Aleksandro Didžiojo garbe. Nuo Korinto žlugimo 146 m. prieš Kristų, Graikija buvo tik Romos imperijos provincija, vardu Achaja. Gobšus Romos valdytojais buvo ją apiplėšę ir nualinę. Graikija buvo tik praeities šešėlis, šalis buvo nuniokota, jos miestų aikštėse ganėsi avys ir galvijai. Achajoje tik Atėnai ir Korintas dar gyvavo. Atėnai buvo gerbiami dėl jų praeities, o Korintą prikėlė iš griuvusių Romos malonė.

Visgi Atėnų griuvėsiai taip masino Romos diduomenę, kad joks romėnas nebuvo laikomas

Atėnų agora senovėje. Priekyje šiek tiek po dešine Hefaisto šventykla

išauklėtu be studijų Atėnuose. Atėnuose net Ciceronas, Ovidijus, Horacijus ir Vergilijus sėmėsi įkvėpimo. Atėnų pagerbti keliavo politikai ir karvedžiai — Cezaris, Antonijus, Pompėjus ir Augustas. Kaip nūdien kiekviena krikščioniška tauta laiko sau garbę turėti kokią įstaigą ar pastatytį paminklą Romoje ar Jeruzalėje, taip senovės romėnai norėjo pastatyti šventovę, kolonadą, statulą.

Apaštalas jautėsi vienišas ir visų paliktas tarp šaltų marmuro griuvėsių ir naujų statinių. Anot Luko pasakojimo, "Paulius netvėrė apmaudu". Po keleto metų, Apaštalas Paulius iš Ko-

rinto rašys laišką Romos krikščionių bendrijai ir pasmerks pagonių religijos klystkelius: "Juk tai, kas gali būti žinoma apie Dievą, jiems aišku, nes Dievas jiems tai leido suprasti. Jo neregimosios ypatybės — jo amžinoji galybė ir dievybė — nuo pat pasaulio sukūrimo aiškiai suvokiamos protu iš jo kūrinų, taigi jie nepateisinami. Pažinę Dievą, jie negarbino jo kaip Dievo ir jam nedėkojo, bet tuščiai svarsčtydami paklydo, ir neišmani jų širdis aptemo. Girdamiesi esą įmintingi, tapo kvaili, jie išmainė nykstančiojo Dievo šlovę į nykstančius žmogaus, paukščių, keturkojų bei šliužų vaizdus (Rom 1, 19-23). (Bus daugiau)

PAGERBĖ SOLISTĄ ARNOLDĄ VOKETAITĮ

Spalio 27 d. Clarice L. Buckman teatre (Connecticuto valstijoje) įvyko ypatingos išskilmės. Quinnipiac kolegija kasmet Nusipelnusio Auklėtinio diplomu ir specialiai šiai progai skirtu medaliu apdovanoja labiausiai nusipelnusiuosius, kurie savo profesijose ir visuomenėje pasiekę ypatingų laimėjimų.

Echolino Sveikatos Centre, tarp kitų visoje Amerikoje plačiai žinomų asmenų — A. L. Magnoli, The Jazz Company Filmų direktoriaus, J. L. Chernov, W. Disney kino studijos vicedirektoriaus, R. W. Wanless, S. Goldwyn Company vicedirektoriaus, apdovanotas ir mūsų tautietis Arnoldas Voketaitis, operinio dainavimo srityje pasiekęs pasaulinio pripažinimo, o šiuo metu sėkmingai profesoriaujantis Auburno Universiteto Operos studijoje.

Solistas Voketaitis turėjo labai gerą vardą ne tik tarp teatro kritikų, bet ir tarp eilinių žiūrovų. Jis — tipiškas amerikietiškos dainavimo mokyklos atstovas su labai gerai techniškai įvaldytu balsu ir nepriekaištinga vaidyba. Įgimtas artistiškas, elegancija, neeiliniai sceniniai duomenys leido artistui pilnai atsiskleisti daugelyje vaidmenų ir pasiekti sėkmingos karjeros, kurios galėtų pavydėti daugelis žymių dainininkų. Jo partneriais scenoje yra buvę žymiausi mūsų laikmečio dainininkai, tokie, kaip C. Bergonzi, L. Pavarotti, M. del Monaco, P. Domingo, J. Carreras, M. Caballe, R. Tebaldi, B. Sills, J. Sutherland, T. Stratas ir daugelis kitų. Šios žymiausių operos žvaigždės dažnai mūsų tautietį vadindavo „mažuoju Lietuvos ambasadoriumi“ už didelę meilę pavergtajai tėvynei ir už nepailstamas pastangas, keliant Lietuvos problemą tarp savo kolegų.

Dainininkas yra sukūręs apie šimtą septyniolika vaidmenų įvairių operų ir kitų muzikinių veikalų pastatymuose, ne tik šiuolaikinių autorių, bet ir tokių praeities kompozitorių, kaip Verdi, Puccini, Donizetti, Bizet, Wagner, Mozart, Bellini, Cound ir kt. Solisto mėgiamiausias vaidmuo — Don Kichotas, to paties pavadinimo prancūzų kompozitoriaus Masseneto operoje.

„Voketaičio išrinkimas ir pripažinimas yra ilgų metų darbo įvertinimo kulminacija“, — sako Quinnipiac kolegijos prezidentas John L. Lahey. Ši maloni žinia ypač sujaukino Lietuvos muzikus. Nors solistas nei karto nebuvo Lietuvoje, jo pasiekimai yra lietuvių muzikinės kultūros aukso fonde. Tai menininkas, kurio laimėjimai yra patys ryškiausi, nors Lietuva visada garsėjo gerais dainininkais. Profesorius kupinas energijos ir ateities planų.

Solisto žmona Nijolė (Lipčiūtė) yra dr. V. Kudirkos provakaitė, pripažinta drabužių modelavimo specialistė, aistringa operos mylėtoja, apkeliausi kartu su vyru daugelį pasaulio teatrų. Nijolė yra nuolatinė savo vyro kūrybos kančią ir laimėjimų liudininkė, nepakeičiama talkininkė ir kritikė. Nors ir pripažintas operos meistras, Arnoldas visada ypač jautriai reaguoja į žmonos pastabas ir patarimus. Menininko patirtis, artistiškas, profesionalus nuojautas, mokėjimas bendrauti su publika ir su eiliniaisiais žiūrovais — nuostabūs.

„Lietuvos paveikslą, kurį man paliko mylimieji tėveliai Agota ir Motiejus, ypač branginu, tikiuosi netolimoje ateityje pirmą kartą išvysti savo protėvių ir tėvėlių taip mylėtą Lietuvą, su jos nepakartojama gamta ir mialais žmonėmis“, — sako dainininkas. „Lietuvai, vėl atgavusiai savo nepriklausomybę, reikės gerų specialistų ne tik pramonėje, prekyboje, ekonomikoje, bet ir teatro srityje. Kas nežino tų svarbių laimėjimų, kurių buvo pasiekusi Valstybės Opera nepriklausomybės laikotarpyje. Vieną kitą mokinį lietuvių, gerai susipažinusių su tarptautine opera, jos specifika,

Solistas ir dainavimo lavintojas Arnoldas Voketaitis Auburno universitete su besistažuojančiu dainininku Egidijumi Mažintu iš Lietuvos. Sol. Mažintas, baigęs Lietuvos konservatoriją, porą sezonų reikišė Kauno Muzikiniame teatre, sukurdamas eilę vaidmenų klasikinių operų ir operėlių pastatymuose, dalyvavo Sąjūdžio veikloje ir žurnalistikoje.

amerikietiška dainavimo maniera, žadu netolimoje ateityje paruošti“.

Egidijus Mažintas

STIPRIŲ CHARAKTERIŲ ĮVAIRYBĖ Vytauto Volerto romanus *Vilkas iš Galų*

Vytautas Volertas — daugialypis talentas: pagal profesiją inžinierius, gerų straipsnių visuomeninėmis temomis autorius ir talentingas romanistas, išstudijuotas ar spontaniškai persilimtos aplinkos ir žmonių vaizduotojas.

Visuose darbuose, atrodo, jis remiasi stipria proto galia, drauge ir širdies jautrumu.

Naujas jo romanus *Vilkas iš Galų*, išleistas šiemet Lietuvos knygų klubo Chicagoje (pirmin. kun. dr. Vyt. Bagdanavičius).

Romanas patrauklus gerai išvystytais charakteriais — žmonių Amerikoje ir Lietuvoje. Apie tai čia ir užsiminsiu.

Pirmu asmeniu pasireiškias pagrindinis veikėjas („aš“) — Amerikoje gimęs jaunuolis, lietuvis. Jo smalsumas gyvenimui, ir abejojimai ir ieškojimas tiesos — natūralūs; palaipsniui, per klaidžiojimus, net moralinį kluptelėjimą, jis privedamas prie senelio paslapčių atskleidimo, prie Lietuvos ir net prie tinkamos gyvenimo draugės... (Čia autoriaus supinama įdomi intriga.)

Tasai „aš“ tik pasakoja. Iš pasakojimo susidėsto vaizdas gyvo žmogaus, jo silpnųjų ir jo kilniųjų siekimų. Jo senelis Paulius Vilkas irgi atsiskleidžia iš pasakojimo; Lietuvoje — įdomi jo

praetis — romane „vyksta“, tarytum, dabarty. Iš to gyvenimo „vyksmo“ autorius išryškina Vilkų giminės brožus (ypač Antano, Kosto Vilkų): stiprią valią, darbštumą, sumanumą, užsispyrimą...

Bet Vilkų sukurtą gražų ūkį Galuose, jų visų gyvenimą, pasiūšiję gerovę ir gėrį, sunaikina bestiališka rusiško komunizmo sistema, gelbstint gargaliojančiams tarytojams ir kitiems „liaudies valdžios“ veikėjams. Ypač ryškus Eiberis, kruvinai pasidarbavęs „socializmui“, vėliau kiek pakeista pavarde atsidūręs Izraelio, o dar vėliau net lankąs Ameriką. Tai tipiškas anų laikų kaimo naikintojas Lietuvoje, pražudęs daugelį nekaltų, ramių žmonių.

Nelabai aiški to žiauraus Eiberio palikuonė — „čigonitukė“, kurios patraukliu kūnu buvo susižavėjęs jaunas lietuvis, pagrindinis romano veikėjas.

Bet kažin ar pagrindinis? Yra daugiau tokių „pagrindinių“, o gal net ryškesnių charakterių. Kostas Vilkas: „Jei apimdavo jį kokia mintis, tol nenurimdavo, kol neįvykdydavo“ (81 psl.). O minčių jis daug turėjo — surinkti į krūvą akmenis, pastatyti įdomų kryžių, įsteigt pieninę, ir namus pasistatyti šviesiausius... Ir Kosto meilė buvo ne kaip kitų kaimiečių meilės ar piršlybos... Akmenuotam lauke atsitiktinai užmatęs gražią, skaisčiaveidę dvarioke Verutę, įsivajojęs, įsimylėjęs, lankė ir meilinosi, kol tuščiavidurė mergina jį žiauriai apvylė. Tada jis, nusivylime greit perdegęs, daug negalvojęs, žmona pasiėmė tikrą darbininkę, kad ir negražią — ir nepralaimėjo! Gyveno, kaip Dievas prisakė, platino Vilkų giminę gausia šeima, buvo sėkmingas ir laimingas.

Verutė — įdomi viliokė, gudriai paslaptina, iki priėjo liepto galą... Per suktumą, paleistuvavimą, nuo dvaro ponų lovos nusiritus į atsitiktinio, paprasčiausio meilužio... Apsunkinusi sąžinę žmogžudyste (nors niekad tikrai neišaiškinta), pati užbaigia gyvenimą pilkai ir sunkiai.

Marė — visiškai priešingo charakterio ir likimo moteris.

VATIKANE IR ROMOJE APIE LIETUVĄ

(atkelta iš 3 psl.)

vainis atstovavo Lietuvai Vatikane trisdešimt vienerius metus (1939 - 1970).

Netoli lietuvių kolegijos kopytėlės tose pačiose Campo Verano kapinėse yra Marijonų vienuolijai priklausęs kapo rūsys. Jame palaidoti du lietuviai vyskupai — ilgametis Marijonų vienuolijos viršininkas, 1951 metais Romoje miręs vysk. Pranciškus Petras Būčys ir Europos lietuvių vyskupas marijonas Pranas Brazys, miręs Romoje 1967. Šalia jų ilsisi marijonas kun. Juozas Vaišnora, buvęs ilgametis Vatikano radijo lietuvių skyriaus bendradarbis.

Buvęs Šv. Petro bazilikos kanaaninkas prel. Jonas Bičiūnas palaidotas tos bazilikos kanaaninkų kolyčioje. Saleziečių vienuolijos bendrame kape palaidotas kun. Juozas Zeliauskas, buvęs Vatikano spaustuves vedėjas, lietuvių saleziečių namų Romoje viršininkas.

Kitose Campo Verano kapinių vietose palaidotos lietuvių seserys vienuolės — „Marijos Krikščionių pagalbos“ bendrijos narė Antosė Marcaitytė ir „Šventosios Nazareto Šeimos“ kongregacijos narė Teodora Spudaitė, atvykusi į Romą dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą ir mirusi 1955.

Campo Verano kapinėse nebeįmanoma įsigyti kapų, tad vėlesniais laikais mirę asmenys laidojami naujose „Prima Porta“ kapinėse už Romos miesto ribų. Jose palaidotas paskutinis Lietuvos diplomatinis atstovas Italijoje, vėliau Lietuvos diplomatinis šefas, ministras Stasys Lozoraitis, jo našlė visuomeninė Vincenta Matulaitytė-Lozoraitienė, taip pat Romoje gyvenę ir mirę dailininkas Romas Viešulas ir Vlada Gailiuvienė, Romos radijo lietuvių programos ilgamečio vedėjas dr. Juozas Gailius žmona.

P. T. D.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

— Suomijos kelių statytojai ruošiasi nutiesti modernią, europinius reikalavimus atitinkančią, autostradą — „Baltijos kelią“. Ši autostrada nuo Helsinkio per Baltijos valstybes nusities iki Lenkijos. Vėliau numatoma ją sujungti su Europos greitkelių tinklu. Apie tokį kelią buvo galvojama dar 1988 metais, bet dėl Sovietų Sąjungos krizės šio projekto realizavimas nebuvo pradėtas. „Baltijos kelio“ statyba apims ne tik paties kelio statybą. Numatoma atnaujinti esamus motelius, pastatyti kitas turistų aptarnavimo įstaigas, restoranus, poilsio aikšteles, benzino stoteles ir t.t. Visas projekto įgyvendinimas kainuos apie du milijonus JAV dolerių. Tikimasi tarptautinių kreditų šiai statybai, nes „Baltijos kelias“ leis sujungti Lediniuoju vandenyno pakrantes su Viduržemio jūros regionu. Pirmąją „Baltijos kelio“ atkarpą, kuriai bus panaudoti jau egzistuojantys Estijos, Latvijos ir Lietuvos greitkeliai, numatoma užbaigti 1992 metais.

— Motiejus Valančiaus blaivybės sąjūdžio arbatinė ir religinės literatūros bei devocionaliųjų parduotuvė „Diemedis“ atidaryta Marijampolėje. Blaivybės sąjūdis, atgaivindamas šio šimtmečio pradžios tradicijas, tokias arbatines žada steigti ir kituose miestuose bei miesteliuose prie bažnytinų bendruomenių.

— Amsterdame Tarptautinės neprofesionalų kinematografininkų sąjungos (UNICA) komiteto nutarimu tikruoju nariu priimta Lietuvos kino mėgėjų sąjunga. Lietuvių iškilmingas priėmimas numatytas per 1992 metais rugpjūčio mėnesį Italijoje įvyksiantį tarptautinį UNICA festivalį. Narystė suteikia teisę dalyvauti visuose tarptautiniuose UNICA renginiuose. Nario mokeskis — 150 Šveicarijos frankų. Už Lietuvos kino mėgėjų sąjungą mokės mecenatas Hans Schober, Šveicarijos Sankt Galeo kino ir video klubo pirmininkas.

Vargdienė Marė, kad ir du kartu nedorų suviliota, nepalūžo: prisiglaudusi prie geros širdies Vilkų šeimos, užsiaugino padorų sūnų, pati dirbo kitiems sunkiai ir ištikimai, kol, per ištikimybės šeiminkui, tragiškai žuvo.

Įdomi ir Vilkienė, kantri juodadarbė, nuolanki, išverminga, kaip daugelis lietuvių motinų, per didžius vargus sugebėjus išleisti savo vaikus į mokslus. Iki komunizmas ir Sibiras įsitraukė beveik visus į prapulę.

Kitty — amerikietė, senelio Vilko antroji žmona, autoriaus pavaizduota pradžioje lyg išdidi, kieta ir šalta anglosaksė, o vėliau (gal Vilko įtakoj?) virstanti į šiltą, globojančią moterį.

Kraštotyriminkė — tipas kombinuojančių, suktų, paslaptinai prisitraukiančių moterų (tai jau „homo sovieticus“). Atsitiktinai apie ją daugiau sužinojome, jaunas Amerikos lietuvis nuo jos pinkių pasprunka.

Alė Rūta

ŠEIMOS NEUŽMIRŠTAS POETAS

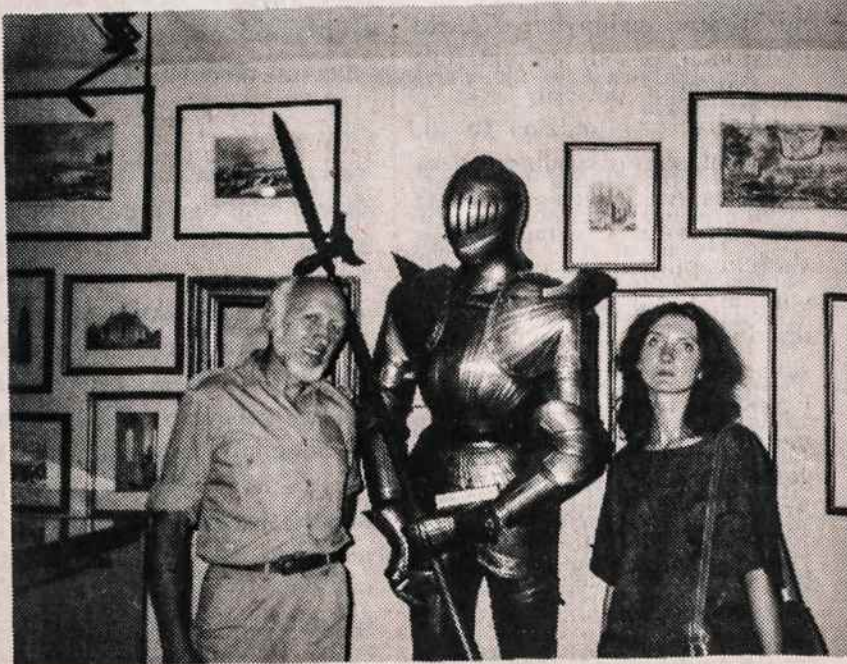
Monika ir Pranas Lembertai jaunystėje

Ilgai gyvenę Bostone, draugavę su poetu Faustu Kirša, kan. Vaitkum, Santvarais, Gustaičiais, Kačinskų šeima, Pranas ir Monika Lembertai išsikėlė į Kaliforniją, kur buvo įsikūrusi jų sūnaus Vitalio šeima. Kalifornijoje jie irgi pritaipo, įsigijo draugų. Pranas rašė poeziją, paskaitydavo kartais viešai, buvo įstojęs į Dailių Menų klubą ir Lietuvių Rašytojų draugiją.

O dabar jau 24 metai (lapkričio 29), kai miręs. Jo mirties dieną žmona Monika, kaip kasmet per eilę metų, ir šiemet užprašė mišias keliose vietose ir prašo Prano draugų bei pažįstamų už jį pasimelsti.

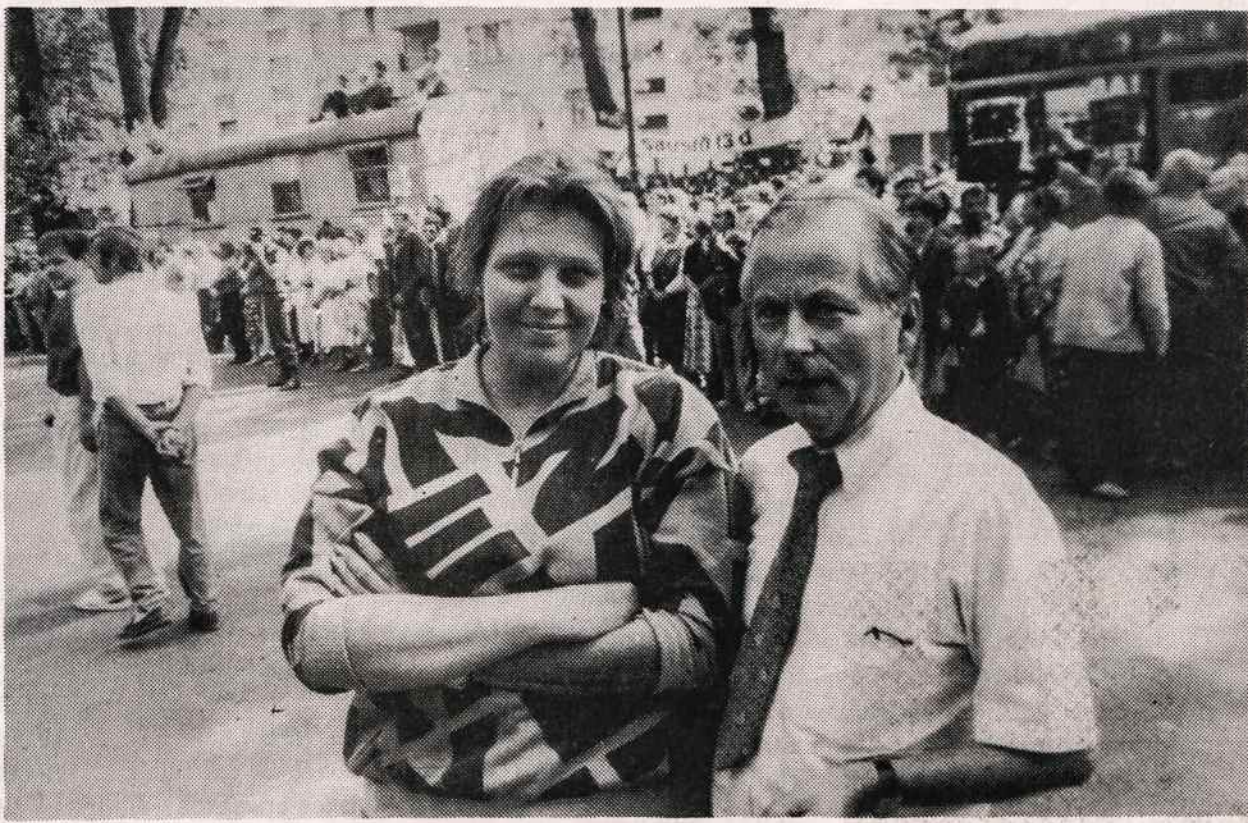
Pranas Lembertas, *Tau, sesute* ir kitų dainų bei kelių eilėraščių knygų autorius, per tiek metų neliko užmirštas. Ypač jo atminimą saugo ir skleidžia našlė Monika, jo vardu būdama literatūros mecenatė, aukojanti premijoms, knygoms leisti, Prano kūrybą platinanti išeivijoje ir Lietuvoje.

Šiemet Lembertienė, sūnaus šeimos padedama, įsteigė kasmetinę 500 dolerių premiją Lietuvoje, Vytauto Didžiojo universiteto Kauno studentams. Ten bus ugdomi literatūriniai talentai jaunimo tarpe ir drauge kasmet pagerbtas poeto Prano Lemberto atminimas. A.

Chicagoje ilgesnį laiką viešėjo Lietuvos Enciklopedijų leidyklos direktorius Mykolas Mikalajūnas, ieškojęs talkos enciklopedijai. Ed. Šulaičio nuotraukoje matomas su Sigitą Sulaityte, dailininke ir poete iš Lietuvos, besilanką Balzeko muziejuje.

Buvusi chigagietė Rita Dapkutė, dabar Lietuvos Parlamento informacijos skyriaus direktorė, su žurnalistu ir *Darbininko* korespondentu Ed. Šulaičiu prie gražintų televizijos pastatų Vilniuje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

LOS ANGELES LF BIČIULIAI SURENGĖ 26-ĄJĄ LITERATŪROS VAKARĄ

Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūris yra įsijungęs į prasmingą kultūrinę ir visuomeninę veiklą: kasmet gruodžio pradžioje rengia didelį literatūros vakarą, o sausio mėnesį — politines bei visuomenines studijas. Sambūris nesigali lešų nei darbo šiem renginiams, tuo pagyvina lietuvių kolonijos veiklą ir daug duoda išsivijus kultūriniam gyvenimui.

Į literatūros vakarus kviečiami rašytojai iš kitų miestų, prisijungia ten gyvenę rašytojai, dramos sambūris, ir taip sudaromos įvairios ir įdomios programos.

Šio literatūros vakaro dalyviai

Į 1991 m. gruodžio mėn. literatūros vakarą buvo pakviesta poetė Julija Švabaitė-Gylienė iš Chicagos ir beletristas Paulius Jurkus iš New Yorko. Iš Los Angeles įsijungė poetas Bernardas Brazdžionis, beletristė Alė Rūta ir Los Angeles dramos sambūris.

Vakaras vyko gruodžio 8, sekmadienį, tuoj po pamaldų, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Jį pradėjo Lietuvių Fronto Bičiulių sambūrio pirmininkas dr. Zigmantas Brinkis.

Dr. Z. Brinkis visada nusiteikęs rimtai ir jaukiai. Jo žodis irgi toks pats rimtas ir prasmingas.

Kiekvienas įeidamas gavo vakaro programą. Tas programos nupiešias architektas Edmundas Arbas, nupiešias humoristiniame, groteskiniame stiliuje.

Programos pranešėjo nėra. Visi turi sekti tai, kas parašyta programoje. Taip ir eina į sceną vienas paskui kitą.

Rašytoja Alė Rūta gražiu žodžiu aptarė poetės Julijos Švabaitės kūrybą, aptarimą vadinama: Ar išėjus grįžtama.

Apžvelgė poetės eilėraščių rinkinius, beletristiką, romaną. Įvadinis žodis buvo išmąstytas, įžvalgas ir įdomus. Lengva buvo suprasti, kas tas poetės sukurtas pasaulis.

Poetė Julija Švabaitė yra išleidusi keturis eilėraščių rinkinius. Dabar Lietuvoje išėjo jos rinktinė. Ji papasakojo pradžioje, kaip priėjo prie poezijos, ir iš kiekvieno savo rinkinio paskaitė po keletą eilėraščių.

Poetė yra neaukšto ūgio, skaito aiškiai, suprantamai ir jautriai. Balse skamba kažkoks liūdesio gaida, nes ir jos eilėraščiai daugumoje kalba apie liūdesį, žmogaus tragizmą.

Bernardas Brazdžionis aptarė Pauliaus Jurkaus kūrybą, prisimindamas jo išleistas knygas, kas jom charakteringa, prisimindamas ir jo meno pomėgį, jo tapybą, grafiką.

Paulius Jurkus pirmiausia atsiprašė, kad jis negalėjęs pasiimti tai, kas įrašyta programoje — *Žemaičių girios raudos*. Vietoje to paskaitė ištrauką iš knygos *Kai Vilniaus liepos žydi*. Paskaitė apie dailininką rudenį.

Pirmąją vakaro dalį baigė aktorė Ema Dovydaitytė, paskaitydama iš Alės Rūtos apysakos *Margu rašto keliu*. Ištraukoje kalbama apie poetą Bernardą Brazdžionį ir apie kitus rašytojus.

Po pertraukos antrąją dalį pradėjo Los Angeles dramos sambūrio aktoriai Ema ir Vincas Dovydaičiai, paskaitydami ištrauką iš Julijos Švabaitės premijuoto romano *Stikliniai pamatai*. Ištrauka pagrįsta dialogu ir lengvu humoru.

Į sceną grįžo poetė Julija Švabaitė ir skaitė iš dabarties poezijos, išryškindama tėvo prisiminimą, kaip jį komunistinis režimas

uždarė kalėjime ir kaip jis kentejo. Eilėraščiai liūdni, bet alsuoja didele meile tėvams ir gimtai žemei.

Paulius Jurkus antrame skaityme paskaitė trumpą legendą — „Nakties žiedai“ iš savo knygos *Naktis ant Vilnelės tilto*. Legendą — pasakojimas vaizduoja šv. Kazimierą ir jo dvaro aplinką.

Tuo ir buvo baigta ši programa. Gražų užsklandos žodį tarė Algis Raulinaitis, įpindamas kiekvieno rašytojo charakteringas frazes, vaizdus, visiem padėkodamas.

Po visos programos buvo kavitė. Buvo sumešta sumuštinė, pyragų, pyragaičių. Visi, pasiūšino, pabendravo su rašytojais. Buvo pardavinėjamos ir rašytojų knygos, daromi knygų įrašai, renkami autografai.

Los Angelėje dar mėgstama lietuviška knyga ir turi skaitytojų. Ten gerbiamas ir lietuviško žodžio kūrėjas — rašytojas. Ir tai išugdė šis Lietuvių Fronto Bičiulių Sambūris, kasmet rengdamas literatūros vakarus. Jei tokių tradicijų būtų laikiusios kitos lietuviškos kolonijos, tai tikrai būtų kur kas didesnis dėmesys lietuviškai kūrybai ir lietuvių kūrėjui. Ir rašytojai ir klausytojai yra dėkingi rengėjams, nes tai praturtino vienus ir kitus, suartino skaitytoją su rašytoju. (p.j.)

— **Kovo Palubinsko** dailės darbų parodos atidarymas įvyks 1992 m. sausio 5 d., 7 val. vak. Pucz galerijoje, 3829 N. Broadway, Chicago, IL 60613.

— **Devintoji laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė** įvyks 1992 liepos 4-5 Chicagoje. Rengimo komiteto pirmininku JAV LB Krašto valdyba patvirtino dr. Petrą Kisielių.

VILNIAUS AKLŪJŲ MOKYKLOS ATSTOVAI TOBULINASI PHILADELPHIJOJE

Jau keletą mėnesių Philadelphiaje, Overbrook aklųjų mokykloje, tobulinasi Vilniaus aklųjų mokyklos dėstytojas Vitas Purlys ir buvę šios mokyklos mokiniai Remigijus Andriejaitis ir Sergejus Mechas. Overbrook aklųjų mokykla yra žinoma ne tik Philadelphia ribose. Jos tarptautiniame skyriuje studijuoja studentai iš penkiolikos pasaulio šalių. Šio skyriaus vedėja Anke Rimrot kandidatą į mokyklą parinko pati, keliaudama po įvairiausias pasaulio šalis. Ji pasiūlė trims atstovams iš Lietuvos pateikti prašymus čia studijuoti. Buvo išrinkti kandidatai, kurie metus laiko čia studijuos, pažins naujausią techniką bei metodus, kuriais savo darbe ir gyvenime naudojami silpnaregiai ir aklieji. Ir po to stengsis pritaikyti tai savo krašte. Paprašyti išsamiau papasakojo apie studijas.

Vitas Purlys:

„Studentai turi geras galimybes tobulintis pagal savo sugebėjimus, nes visi yra suskirstyti į grupes, ir medžiagą gauna atitinkamai paruoštą: silpnaregiai — atspausdintą padidintu šriftu, nematantys — Brailio raštu. Vienas iš didžiausių pagalbininkų — kompiuteris su kalbos sintezatoriumi akliesiems ir specialiu vaizdą didinančiu ekranu silpnaregiams. Naudodamasis kompiuterine technika, akla tarsi įgyja regėjimą, gali lygiaverčiai dirbti kartu su gerai matančiais žmonėmis. Šioje mokykloje studentai turi galimybę dirbti su įvairiausia technika, kurios, deja, Lietuvoje dar labai trūksta.

Kita, labai svarbi šios tarptautinės mokymo programos dalis — aklųjų orientacijos ir mobilumo mokymo metodika. Šioje srityje mums savo trisdešimtmetę patirtį perteikia dėstytojas Tom Blair, iš Australijos. Daug laiko praleidžiame, diskutuodami aklųjų mobilumo įvairius metodus niuansus, užrištomis akimis patys bandomė vaikščioti bei važinėti visuomeniniu transportu po Philadelphiajį, dar kartą įsitikindami, kokia svarbi ir reikalinga aklajam ilgoji mobilumo lazdėle.

Mokykloje vyko seminaras kompiuterinių priemonių akliesiems tema. Seminaro metu turėjome progos pasiklausti paskaitų apie įvairią programinę įrangą, kurios pagalba kompiuteris prakalba: sako komandas, skaito knygas, laikraščius ir pan.

Remigijus Audiejaitis:

„Nors krūviai nemaži (turime keturiasdešimt pamokų per savaitę ir dvidešimt savaitinių valandų praktiniams užsiėmimams prie kompiuterių), tačiau nuovargio nejaučiame. Didžiausias dėmesys šioje programoje skiriamas anglų kalbai ir kompiuterių mokslui. Prie jų mes praleidžiame daugiausia laiko, namų darbų užduotis taip pat atliekame kompiuteriais. Į mūsų mokymo programą įtrauktos ir kitos įdomios disciplinos. Bene pati mėgiamausia pamoka studentų tarpe — japonų kalba.

Laisvalaikio metu nuobodulio netenka pajusti: galima dalyvauti mokyklos chore, lankyti varpų muzikos pamokas. Turime savo plaukikų komandą. Na, o kas neturi noro plaukioti, gali dalyvauti

dviračių — tandemų sekcijoje, žaisti kegelbaņą. Organizuojama daug įdomių išvykų, ekskursijų, einame į koncertus“.

Dėkoja už rūpestį ir paramą

Baigdami savo pašnekesį, Vitas Purlys, Remigijus Audiejaitis ir Sergejus Mechas išreiškė padėką Amerikos lietuviams už rūpestį, taip pat APPLE organizacijai, kuri padėjo užmegzti ryšius su Švietimo ministerija, išspręsti komunikacijos problemas bei tarpininkavo, kai studentai prašė pinigines pašalpos, (nes studentai čia atvažiuo visai nebeturėdami pinigų): „esame dėkingi Philadelphiajos lietuvių bendruomenei bei BALFui, kad suteikė mums pinigines pašalpas, Tim ir Jeanne Dorr, William ir Carolyn Buck, Rimantui ir Jūratei Stirbiams, Juozui ir Marytei Majauskams, Antanui ir Žibutei Masičiams už rūpestį ir paramą“.

Į mano klausimą, kiek naudinga bus stažuotė JAV, Lietuvos aklųjų mokyklos atstovai atsakė, jog „vis aiškesni darosi kontūrai tų darbų, kuriuos turime atlikti Lietuvoje, kaip turime pritaikyti naujausias metodus aklųjų mokyklyje. Deja, šias mintis įgyvendinti labiausiai trukdo specialios technikos akliesiems trūkumas. Tačiau tikime, kad nuoširdžios paramos susilauks ir mūsų Lietuvos aklieji žmonės, kad atsilieps firmos, organizacijos ar atskiri žmonės, kurie padės įsigyti kompiuterius, kalbos sintezatorius, kitokią reikiamą techniką, ir kad Lietuvoje, Vilniaus aklųjų mokykloje, galėsime tobuliau mokyti regėjimo netekusius mokinius“.

Ramutė Dainorienė

VLIKO ATSTOVAS SAJŪDŽIO SUAŽIAVIME

1991 m. gruodžio 14-15 d. Vilniuje įvyko Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio III suvažiavimas, į kurį buvo pakviestas Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Pirmininkas dr. Kazys Bobelis įgaliojo vicepirmininką tarporganizaciniams reikalams Vytautą Jokūbaitį VLIKui atstovauti.

V. Jokūbaitis pasakė sveikinimo kalbą, palinkėdamas sėkmingo suvažiavimo ir užsibrėžtų tikslų įvykdymo. Privačiame pasikalbėjime jis plačiai palietė VLIKo baigiamajame seime padarytus nutarimus ir VLIKo valdybos išleistą atsisaukimą, iškelė išsivijus lietuvių nepasitenkinimą dėl neteisėto pilietybės atėmimo, paaikšino apie VLIKo veiklos baigiamuosius darbus ir tarėsi apie galimybes VLIKo uždaramąjį posėdį sušaukti Vilniuje 1992 m. pavasarį.

Jokūbaitis gruodžio 16 d. turėjo ilgoką pasikalbėjimą su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu pilietybės, nukomunistinimo, tarporganizacinio bendravimo ir kitais aktualiais klausimais. Jis taip pat susitiko su įvairių partijų veikėjais, parlamento nariais, Tremtinių Sąjungos atstovais, Viktoru Petkumi, Antanu Terlecku ir kitais.

Gruodžio 17 d. turėjo pasimatymą su Balii Gajausku, KGB veiksmus tirti komisijos pirmininku, ir iš jo patyrė apie KGB infiltruotojų griauančią darbą Aukščiausiojoje Taryboje ir valdžios įstaigose. Jokūbaitis vėliau lankėsi Kaune, Alytuje ir kitur.

Kiekvienas būkime lietuviškos spaudos platintojas, palaikytojas, nes spauda yra mūsų lietuviškos gyvybės ženklas.

IŠ VISUR

— **Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdyba** jau pradėjo daryti išmokėjimus diplomatinėms tarnyboms veiklos sustiprinimui. Išmokėjimai daromi pagal terminuotų indėlių subrandimą. /E/

— **Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas** paskyrė \$1.000 Jaunimo kongresui Pietų Amerikoje paremti. /E/

— **Vaclova Dargužą, MD**, gyvenantį Šveicarijoje, pagerbė Vilniaus universitetas, suteikdamas jam garbės daktaro laipsnį už nuopelnus universitetui.

— **JAV LB Cape Cod apylinkės valdyba** nutarė Švenčių progą atsiųsti Darbininkui stiprinti 50 dol. auką, kuri gauta per išdininę Ireną Jansonienę. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja. /E/

— **Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 74-osios** sukakties minėjimas Chicagoje vyks vasario 16 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Rengia ALTo Chicagos skyrius.

— **Lietuvių Šaulių Sąjungos Išeivijoje Trakų rinktinė**, įvertindama *Darbininko* sunkų spaudos darbą bei dėkodama už gausias informacijas iš Lietuvos, Švenčių progą per rinktinės sekretorę Janiną Miliauskienę atsiuntė \$30 ir gražų laišką su maloniais linkėjimais. Nuoširdūs ačiū.

— **ŠALFASS-gos garbės teismas** perrinktas lapkričio 16 d. Clevelande įvykusiame visuotiniame suvažiavime. Jį sudaro šie sporto darbuotojai: Pranas Berneckas — Toronto (pirm.), Jonas Nešukaitis — Toronto, Algis Ruginius, Ipolitas Janušis ir Nariantas Udrys (visi 3 detroitiskiai) — nariai.

— **L.M.F. Waterburio Moterų Klubas** per išdininę Albiną Pa-liulienę atsiuntė Darbininkui paremti auką 30 dol. Nuoširdžiai dėkojame.

— **Kaziuko mugė** Chicagoje vyks kovo 1 d. Jaunimo Centre. Rengia skautai ir skautės.

— **IX-oji išsivijus lietuvių tautinių šokių šventė** įvyks 1992 m. liepos 5 d. Rosemont Horizon, Rosemont, IL.

— **ŠALFASS-gos revizijos komisija** buvo perrinkta visuotiniame sąjungos suvažiavime lapkričio 16 d. Clevelande. Ją sudaro šie clevelandiečiai: Vytautas Jokūbaitis — pirmininkas, Romualdas Vodopalas ir Vladas Čyvas — nariai.

— **Ieškomas Kazimieras Žymancius**, Pranciškaus-Prano, gimęs apie 1895 m., iš Lietuvos išvykęs apie 1930 m. Jis pats arba apie jį žinantieji prašomi pranešti adresu: Gargždai, Vežaičių paštas, Samališkės km., Antanina Bumšaitė, Antano.

JAV senatorius Bob Kastenas (kairėje) pristatė Ivars Zusevics, architektą iš Greendale, JAV senato prekybos komitetui, kur jis pateikė projektus apie prekybos galimybes tarp JAV ir ypač Wisconsin valstijos su Pabaltijo kraštais.

APPLE VĖL TALKINS LIETUVOS MOKYTOJAMS

Jau buvo *Darbininke* rašyta apie pereiną vasarą Amerikos mokytojų organizacijos, American Professional Partnership for Lithuanian Education (APPLE), sėkmingus pasitobulinimo seminarus Lietuvos mokytojams. Susidomėjimas šiais seminarais buvo toks didelis, kad jis žymiai praško rengėjų lūkesčius. Jais pasinaudojo daugiau negu 500 mokytojų iš įvairių Lietuvos mokyklų. Bet tai tik pradžia. Suprantama, kad dėl vietos ir instruktorių stokos visos Lietuvos mastu dalyvavusių mokytojų skaičius nebuvo toks didelis.

Dabar, Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, atsiveria daug platesnės galimybės jai bendradarbiauti su kitomis valstybėmis. Tam reikia paruošti Lietuvos jaunimą, nuo kurio priklausys mūsų visų pradėtų reformų ateitis ir Lietuvos valstybingumo įtvirtinimas, — taip rašo APPLE organizacijos vadovė Vaivai Vėbraitei Švietimo ir kultūros ministras Darius Kuolys.

Tęsdama savo darbą, APPLE draugija ateinančią vasarą vėl planuoja Mokytojų Kvalifikacijų Kėlimo seminarus nuo liepos 18 iki rugpjūčio 15.

Kadangi susidomėjimas šiais kursais jau dabar auga, tai šį kartą gali būti galimybių juos surengti ne tik Vilniuje, bet ir kituose Lietuvos miestuose. Tokiu būdu galėtų pasitobulinti daugiau mokytojų.

Numatomos nagrinėti sekančios sritys: švietimo administravimas, ypatingoji pedagogika, Montessori sistemos metodika, istorijos mokslas, švietimo

psichologija, mokinių problemų sprendimas, užsienio kalbų mokymas (įskaitant anglų kalbą), muzikinis švietimas, ir praktiškoji dėstytojų technika. Dėl galimų pakeitimų Lietuvos švietimo ministerija kartu su APPLE atstovų pionierine patirtimi iki kovo mėnesio nustatys galutinę šių kursų apimtį.

Rengėjų vienu didžiųjų rūpesčių yra anglų kalbos vadovėlių stoka ir jų parūpinimas Lietuvos mokykloms bei bibliotekoms. Tokie vadovėliai (su garsiniais įrašais) yra būtini paruošti mokinius, kurie ateityje galėtų studijuoti užsienio universitetuose.

APPLE draugija jau yra užmezgusi ryšius su viena žymia knygų leidykla, kuri sutinka paruošti vadovėlių komplektus su didele nuolaida. Tai yra vadovėlis, kuris padeda kruopščiai paruošti anglų, kaip užsienio kalbos, egzaminam išlaikyti. Jis angliškai vadinasi "Test of English as a Foreign Language" (TOEFL). Tokių vadovėlių Lietuvai reikės tūkstančio komplektų. Vieno vadovėlio kaina \$20, o vieno komplekto kaina yra \$55. Kaip matome, projektas yra konkretus ir Lietuvai būtinas, todėl APPLE kreipiasi į lietuvių ir amerikiečių visuomenę, kad ji finansiškai paremtų šio svarbaus plano įvykdymą. Malonėkite savo aukas siųsti šiuo adresu: APPLE, P. O. Box 1370, West Hartford, CT 06107. Norintieji dirbti šiuose seminaruose taip pat kreipiasi tuo pačiu adresu. Jiems bus atsiųsta registracijos forma, kurią reikės grąžinti iki 1992 m. sausio 31 d.

Julius Vėblaitis

TELKIAMOS LĖŠOS LIETUVOS VAIKŲ VILTIES KOMITETUI

Lietuvos vaikų vilties komitetas rūpinasi aukų telkimu vaikams, kuriems reikalingos įvairios operacijos Amerikoje. Šiuo tikslu Gražinos ir Jim Liautaud, lėšų telkimo komiteto pirmininkės, namuose gruodžio 13 d. įvyko šampano priėmimas.

Amerikoje veikia Shriners organizacija, kuri turi 22 ligonines. Ligoninėse yra nemokamai gydomi vaikai iš viso pasaulio šalių, iki 18 metų amžiaus, kurie turi kaulų, paralyžiaus, odos ar nudegimo problemų.

JAV LB Socialinių reikalų Taryba suorganizavo Lietuvos Vaikų vilties komitetą. Šio komiteto tikslas atvežti Lietuvos vaikus, kurių diagnozė atitinka Shriners ligoninių reikalavimus. Tuo at-

veju tie vaikai gali Amerikoje nemokamai pasinaudoti šia brangia mediciniška pagalba.

Šiai programai įgyvendinti reikalingos lėšos. Reikia rūpintis vaikų atvežimu, jų išlaikymu prieš priimant į ligoninę bei juos išleidus iš ligoninės, kai dar jiems teikiama mediciniška pagalba.

Norintys daugiau sužinoti apie Vaikų vilties tikslą ar atsiųsti auką, kurią galima nusirašyti nuo federalinių mokesčių, kviečiami teirautis šiuo adresu: Lietuvos Vaikų Viltis, 2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629; (312) 476-9664 nuo 11 v. iš ryto iki 3 v. popiet.

Normalumas

Į lavoninę atvežė nežinomą skenduolį. Kažkoks pilietis paprašė jį parodyti.

— Ne, tai ne aš, — pasakė pasižiūrėjęs ir pasišalinęs.

Šį epizodą sargas papasakojo ligoninės vedėjui.

— Kam jūs paleidote tą tipą? — sušuko vedėjas. Reikėjo tuoj paskambinti policijai.

— Nenormalus?

— Aišku, žmogus, kuris žiūri į skenduolį ir sako: "Tai ne aš".

— Jis visai normalus, — užginčijo sargas. — Skenduolis tikrai į jį nepanašus.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Derliaus šventė Vilniuje 1991 m. rudenį. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

BALTIA EXPRESS CO. LTD

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE TO EASTERN EUROPE
SUBSIDIARY OF AMBER GROUP
INTERNATIONAL AND DOMESTIC FREIGHT FORWARDING
PRES. VIDMANTAS RAPŠYS

TIK 90 CENTŲ UŽ SV. VIRŠ 80 SV.

**SIUNTINIAI | LIETUVŲ SU PRISTATYMU | NAMUS
BE MUITO**

**TIK \$1.00 UŽ SV., JEI SIUNTINYS
LENGVESNIS, KAIP 80 SV.**

- SIŪSKITE VISKĄ: NAUJUS IR NAUDOTUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, RADJO APARATŪRA, BEI ASMENINIUS SIUNTINIUS
- MES ĮPAKUOJAME IR APDRAUDŽIAME SIUNTINIUS
- PERVEDAME PINIGUS, PERSIUNČIAME DOKUMENTUS
- ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE PAIMAME SIUNTINIUS IŠ NAMŲ
- MINIMALI SIUNTINIO KAINA \$25.00

**GALIMI EXPRESS CARGO SIUNTINIAI
PER 12 DIENŲ**

ATVEŽKITE ARBA SIŪSKITE UPS ADRESU:
3782 W. 79TH ST.
CHICAGO, IL 60652

**TEL. 1-800-SPARNAI (TOLL FREE)
1-800-772-7624**

1-312-284-6449

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamą mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirties atvežiant.

Norį įrašyti kreipkitės į Susivienijimo Centrą, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, PA 18703. Didžiojo New Yorko rajono lietuvių krepklitės į Susivienijimo direktorių Joną A. Vainilų, 3 Clare Dr., East Northport, N.Y. 11731. Namų tel. 516 261-3797, ofiso tel. 718 847 - 2886.

DARBININKO SKAITYTOJAM

Skaitytojams palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis įreminimas lapelis. Prašome jį išskirti, užpildyti ir drauge su čekiu pasiųsti adresu:

DARBININKAS

341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

- Atsilyginu už 1990 metus.
- Atsilyginu už 1991 metus.
- Prašau pratęsti prenumeratą 1992 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu už prenumeratą ..... \$.....

Už kalendorių ..... \$.....

Aukų spaudai paremti ..... \$.....

Viso \$.....

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS:

LIETUVIŲ KALBOS VADOVĖLIS (angliškai)	
INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN,	
nauja laida	\$25.00
Prie šios knygos įkalbėti pagalbiniai tekstai	
į 4 kasetes	40.00
MOTERIS SU BALTU CHALATU (35 apsakymai iš autorės	
pergyvenimų dirbant ligoninėse) —	
Dr. K. Paprockaitė - Šimaitienė, p. 494	20.00
KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ, II Pasaulinio	
karo dienoraštis, daug aprašymų iš Hanau (Vo-	
kietijoje) stovyklos gyvenimo — A. Gustaitis,	
940 puslapių su nuotraukomis ir žemėlapiams,	
su persiuntimu	35.00
LAIKO PAGRĖBSTAI, atsiminimai — Vl. Kulbokas	8.00
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS — (J. Andrius) — didelio	
formato	12.00
LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKAS ŽODYNAS	12.00
ANGLIŠKAI - LIETUVIŠKAS ŽODYNAS	12.00
ANAPUS HORIZONTO, Australiškos apysakos —	
Ava Saudargienė, p. 189	12.50
ŠALIS, KURIOJE GYVENAM, kelionių po JAV	
įspūdžiai — V. Šalčiūnas, p. 296	12.50
GYVENIMO AKIMIRKOS, atsiminimai, — L.	
Dambrauskas, antra knyga	10.00
BERŽAS UŽ LANGO, romanas, — Dalila Mac-	
kialienė, 324 psl.	15.00
NAKTIS, trijų veiksnių drama — J. Gliuda, 85 psl.	11.00
UGNIS IR ŽODIS — poezija su	
ilustracijomis, didelio formato V. Kazokas, 94 psl.	8.50
GROBIO IR NAIKINIMO ŽYGIS —	
Z. Raulinaitis	9.00
ATGAŲ VILTJ, kalbos ir pranešimai, Vyt.	
Landsbergis, 294 psl.	18.00
EPOCHŲ SIGNATŪROS, Darbai iš Lietuvos kul-	
tūros istorijos, Vyt. Kavolis	10.00
TAUTOS ATMINTIES BEIEŠKANT, (Lietuvių mitologijos	
studijos) apie dievus ir žmones —	
Algirdas Greimas, 523 psl.	12.00
BALTŲ KALBŲ BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALY	
— Jūratė Statkutė de Rosales	15.00
VAIVOS JUOSTA, Eilėraščiai ir dialogai —	
J. Rūtenis 134 psl.	6.00
PRIE VILTIES KRYŽIAUS — Juozas Prunskis	5.00
KOVO KETVIRTOJI — Jurgis Gliuda	5.00
TANKĖJANTI ŠVIESA, eilėraščiai, originalai	
ir vertimai — Tomas Venclova	8.00
DIDYSIS VARPININKAS VINCAS KUDIRKA —	
Aleksandras Merkelis	15.00
VISAIP ATSTINKA — A. Gailiusis	5.00
MARGU RAŠTO KELIU (Darbininko premijuota	
apsaka) — Alė Rūta, 281 psl.	5.00
AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA. Redagavo dr.	
Antanas Kučas	20.00
LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI —	
Juozas Audėnas	5.00
LEMTINGOS DIENOS, apysakos, Jonas	
Jaškauskas, 187 psl.	8.00
IEŠKANČIOJO PĖDSAKAI (Evangeliniai	
mąstymai), eilėraščiai —	
Kęstutis Trimakas, 267 psl.	10.00

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418 718-441-6401

DARBO VALANDOS

MON —	9:00–3:00	THUR —	9:00–7:00
TUES —	9:00–3:00	FRI —	9:00–3:00
WED —	9:00–3:00	SAT —	9:00–12:00

CHICAGO: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629 312-737-2110

FLORIDO: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, Mi 48034 313-350-2350

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios
paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.

PROTESTUOJA DĖL NUOSAVYBIŲ NEGRAŽINIMO

Lietuvoje daug triukšmo sukėlė pilietybės ir nuosavybės įstatymai. Pilietybės įstatymas taip supainiotas, kad pilietybės nebūtenka į Sibirą ištremtieji, nuo bolševikų teroro pasitraukusieji į Vakarų. Taip pat ir nuosavybės įstatymas labai supainiotas. Nuosavybė negražinama tiems, kurie nebėra Lietuvos piliečiai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Sąjunga, pati didžiausia organizacija Lietuvoje, savo konferencijoje spalio 12 pasisakė dėl nuosavybės negražinimo. Jų protesto pasisakymas buvo išspausdintas *Tremtinėje*, 1991 m. spalio 29 d., nr. 20.

Lietuvos Respublikos Aukščiausieji Tarybai. Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamojį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų.

Mes, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrių pirmininkai, susirinkę į konferenciją Kaune, išreiškiami šim-

tų tūkstančių buvusių rezistentų, politinių kalinių ir tremtinių valią, pareiškiame, kad įstatymas "Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamojį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" prieštarauja teisingumui, Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai ir nepilnai panaikina okupantų padarytas skriaudas Lietuvos piliečiams, ypač daugiausia nukentėjusiems asmenims.

Atkūrę Nepriklausomybę ir įėję į pasaulio bendriją, mes privalome laikytis tarptautinės teisės normų ir kurti valstybinę ne prievartos, ne okupantų primesto socializmo, o teisingumo ir demokratijos pagrindus.

Už šias amžinąsias vertybes mes kovojame miškuose, kentėjome tremtyje, lageriuose ir kalėjimuose, todėl turime moralinę teisę reikalauti be jokių išankstinių sąlygų įstatymu atstatyti nuosavybės teisę į:

išlikusį nekilnojamojį turtą visiems teisėtiems paveldėtojams; visą žemės ūkio paskirties žemę, miškus, sklypus miestų ir

miestelių ribose be jokio ploto apribojimų, su pilna disponavimo teise;

visus ūkinės, gamybinės, komercinės paskirties pastatus ir gyvenamuosius namus, suteikiant teisę savininkui su šeima juose apsigyventi, išskeldinant ten gyvenančius asmenis.

Teisingumas yra valstybės pagrindas. Tik atstatę visuotinai pripažintą, šventą ir neliečiamą privatinę nuosavybės teisę, galutinai įtvirtinsime Nepriklausomybę, tapsime patikimais partneriais pasaulio bendrijoje, atkursime socializmo sugriautą ūkio ekonomiką.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
1991.10.12

— Europos rekonstrukcijos ir vystymosi banko valdytojų taryba vienbalsiai pritarė Lietuvos, Latvijos ir Estijos įsijungimui į šią tarptautinę finansinę instituciją. Tapusios banko narėmis, trys Pabaltijo valstybės galės įnešti savo indelį į banko kapitalą, tuo pačiu pasinaudoti ir banko fondais. 1991 m. pavasarį įkurtas Europos rekonstrukcijos ir vystymosi bankas iš savo kapitalo finansuoja komunistinių režimų valdytų Vidurio ir Rytų Europos šalių ekonomines reformas, konkrečiai — laipsnišką perėjimą į rinkos ekonomiką.

— Kretingoje atidaryta katalikiškoji merginų kolegija. Į ją priimamos vidurinių mokyklų absolventės. Po ketverių metų jos taps krikščioniškosios pedagogikos ir psichologijos bakalaurėmis, galės dirbti tikybos mokytojomis, katalikiškųjų mokyklų auklėtojomis, "Caritas" veiklos organizatorėmis. Kolegijos auklėtinės studijuoja lietuvių etnokultūrą, mitologiją, folklorą, lietuvių literatūrą, istoriją, psichologiją, tikėjimo pagrindus, krikščioniškąją etiką, taip pat mokosi bent dviejų užsienio kalbų.

— Artūras Paulauskas, Lietuvos vyriausiasis prokuroras, spaudai duotame pasikalbėjime pažymėjo, jog teismo organų surinkti duomenys apie 1991 m. Sausio Tryliktosios žudynes Vilniuje aiškiai atskleidžia, kad į šiuos tragiškus įvykius buvo įsivėlę Sovietų Sąjungos kompartija, jos filialas Lietuvoje, sovietinio saugumo — KGB — organai, Sovietų vidaus reikalų ministerija ir kariuomenė. Sausio Tryliktosios tyrimai yra tęsiami.

— "Onuškis", pirmasis treileris, išplaukė į jūrą su Lietuvos Laivyno (LL) emblema, Lietuvos valstybine vėliava ir Vyčių pažymėtais ženklais. Ši laivo įgula pirmoji pradėjo atgimtančio tautinio žvejybos laivyno plaukiojimą pasaulio jūrose ir vandenynuose.

Priesaikos Lietuvai priėmimas naujoje policijos akademijoje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

ĮSPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS PO 60 NEBUVIMO METŲ

Prareitą vasarą atostogas praleidau Lietuvoje. 60 metų nebuvau matęs savo gimtinės. Dabar, kada jos padangėje pražydo laisvė, priespaudos varžtai pražydo, pakilo ūpas ir man aplankyti savo tėvų žemę, pabendrauti su savais žmonėmis.

Pradėjau nuo Vilniaus. Čia mane pasitiko ir nuoširdžiai priėmė muzikologas Vaclovas Juodpusis. Jis yra Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministerijos muzikos departamento vedėjas. Per jį susipažinau su kitais muzikais, Vilniaus konservatorijos pedagogais.

Daug metų muzikos viršūnėje buvo kompozitorius — profesorius Konradas Kaveckas, kuris pats pirmutinis mane paskatino stoti į Kauno muzikos mokyklą ir, išvykdamas studijuoti į Paryžių, man perleido Karo liginėje savo vargonininko tarnybą. Tai buvo jaudinantis momentas, kai po pusšimčio metų mudviem vėl teko susitikti, jo bute, prie vaišių stalo draugiškai, nuoširdžiai pasikalbėti. Jo muzikos kambario sienos nukabinėtos vien nuotraukomis, vaiduojančiomis jo gyvenimo ir muzikinės veiklos istoriją.

Vėliau Juodpusio dėka, dar tą pačią dieną Lietuvos televizija padarė interview su manimi, apžiūrėjau Operos rūmus iš vidaus, ir iš lauko. Tai vyko tuo metu, kai bendromis jėgomis su Vilniaus ir Chicagos Lietuvių operos rinktiniais artistais Vilniuje statė Ponchiello "I Lituanini". Dirigavo chigagietis Alvydas Vasaitis.

Iš Kauno atvykęs mano posūnis Eugenijus Gudaitis mane pavežėjo ir aprodė visas kovų "tvirtoves", kur vilniečiai narsiai gynė valdžios pastatus ir padėjo iškovoti nepriklausomybę. Kitą dieną nuvykome į Trakus, garlaiviu apiplaukėme

pilies salą. Gėrėjaisi pasakiškais gamtos ir pilies vaizdais ir rugpjūčio gražiu oru.

Mano palydovas parsivežė mane į Kauną, į savo namus, supažindino su savo gražia šeima. Jis yra ekonomistas, baigęs specialią mokyklą. Dirba tiekimo departamente viršininku. Čia ir kitos mano žmonos seserys bei giminės netoli viena kitos gyvena. Visi susitikome, pabendrauome.

Negaištant laiko, tuojau sudarėme planą visą Lietuvą apvažiuoti, įdomesnes vietas pamatyti. Pasileidome į Rytus. Pasukome į Biržus, pas kitą seserį. Buvome kryžių kalne. Kiek ten kryžių kryželių! Paslaptingas dvasinis jautimas sukaupia pagalvoti apie Kryžiaus magišką jėgą...

Lietuva gali pasigirti savo pliažais, Baltijos jūros smėlio kopomis, kristalinių grūdelių atkrintėmis Palangoje, Šventojoje. Vazinėdamas po Lietuvą, daug kur prisiminiau Maironį ir kitus Lietuvos poetus, gražiai aprašiusius jos gamtą įvairiais laikotarpiais. Ir puikūs keliai prisidėjo prie to gražumo.

Po 10 dienų, grįžtant namo, užskome į Kretingą. Užėjome į garsiąją pranciškonų bažnyčią, vienuolyną. Pasigedau tų majestotiskų vargonų, kurie II pasaulinio karo metu sudegė.

Vargonai buvo neįkainojamos vertės ir aukštos meniškės kokybės. Tai buvo grafo Jono Karolio Katkevičiaus dovana vienuolynui. Nuo 1617 m. jie skambėjo iki vokiečių okupacijos 1941 m. Dar ir šiandien yra užsilikęs žmonių tarpe posakis: "Visoj Žemaitijoj nieko nėra balsingesnio už Kretingos vargonus ir Kražių davatkū balsus". Dabar senųjų vietoje maži vargonėliai laikinai užpildo spragą.

Vieną gražią sekmadienio popietę nuvažiuoju į Zapyškį, iš skelbimų sužinoję apie tenai Vytauto laikų bažnyčioje vykstančius muzikos koncertus. Pataikiau į gerą programą. Buvo Gedimino Dalinkevičiaus smuiko rečitalis. Pusantros valandos vien Paganinio kūriniai. Jo rankose smuikelis verkė, juokėsi, jo pirštai akrobatiškai šokinėjo. Jam gitara pritarė Artūras Kelpša. (Man tai atrodė keistoka, neįprasta.) Koncerto salė buvo bažnyčios nava, paprastai cementu išlietos grindys. Gaspadoriški lentų suoliai. Nugriautas altorius, išimti vargonai, plikos sienos bažnyčios, kuri prie pat Nemuno, kad ir apleista, retkarčiais pragysta muzikos garsais.

Grįždami namo, užskome į Rumšiškes, kur yra lietuvių (žemaičių, aukštaičių, dzūkų ir su-

(nukelta į 8 psl.)

Pasitraukė teisėtai...

(atkelta iš 3 psl.)

jis derėjosi dėl nusiginklavimo, ekonominės paramos, ar kultūrinių ryšių, kurie jį rekomendavo Nobelio Taikos premijai už jo nuolaidas Rytų Europoje, už Berlyno sienos nuvertimą, Vokietijos sujungimą. Tiesa, lietuviams jis irgi buvo magikas, paleidęs dvasias, kurių paskui neįstengė suvaldyti. Pradžioje lietuviams jis patiko, bet, kai pradėjo stabdyti, o paskui slopinti jų nepriklausomybės aspiracijas, lietuviai pirmieji pradėjo šaukti, kad jam reikia atimti Nobelio premiją. Ekonominė blokada, sausio 13-osios ir Medininkų įvykiai lietuviams amžiams primins Gorbačiovo laikus.

Kai Lietuva pasiskelbė atstanti nepriklausomybę, Gorbačiovas, savo teisininko galva nusprendė, jog tai "nelegalus" dalykas. Bet pagaliau jis prisivertė tai "sulegalinti". Juk tai jo vadovaujama Sąjungos Valstybės Taryba pripažino Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę (o tasai "legalus kelias" joms būtų užtrukęs dešimtmečius ir gal niekad nebūtų užsibaigus. Taip tie teisiniai klausimai buvo supinti).

Argi to paties netvirtino Gorbačiovas ir dabar, kai pradėjo organizuoti ir susiorganizavo Jelcino Rusija su Gudija ir Ukraina ir padėjo pagrindus Sovietų Sąjungos vieton ateinančiai nepriklausomų valstybių bendrijai?

Gorbačiovo teisingą galvosena, diplomatinis sugebėjimas vertina užsienis ir vis dar gaubia jį reformatoriaus aureole, ir greičiausia jis dar padarys kokią nors karjerą. Tačiau Lietuvoje jo vardas kažin ar pakils aukščiau už Parlamento rūmų sienų, ant kurių ne vienoje vietoje plakatuose didelėmis raidėmis teisėtai užrašytas gal ir ne visai švankus tekstas: "Gorbačiovai, pabučiuok tu mums..."

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Amerikiečių Taikos Korpuso direktorė Elaine Chao patvirtino, kad 1992 metų pradžioje pirmieji Taikos Korpuso savanoriai bus pasiųsti į Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus. Tai bus pirmoji Taikos Korpuso savanorių misija Pabaltijyje. Ji nustatys, kuriose gyvenimo srityse Pabaltijo šalim būtų naudinga Korpuso pagalba. Amerikiečių Taikos Korpusas įsikūrė prezidento Kennedy laikais. Tai vyriausybinių organizacijų, kurios nariai — savanoriai, padeda įgyvendinti įvairiuose pasaulio kraštuose ekonominės ir socialinės pažangos programas. 530 Taikos Korpuso savanorių dabar dirba Vidurio ir Rytų Europos šalyse.

— Lietuvos Aukščiausioji Taryba lapkričio 7 d. priėmė įstatymą, kuriuo konfiskuojamas respublikos teritorijoje esantis komunistų partijų ir organizacijų turtas. Šis sprendimas liečia buvusios Lietuvos komunistų partijos, kurios veikla buvo uždrausta 1991 m. rugpjūčio mėnesį, po Maskvoje nepasisekusio perversmo, Brazausko vadovaujamos Lietuvos demokratinės darbo partijos, taip pat buvusios komjaunimo organizacijos nekilnojamojį turtą. Demokratinė darbo partija, kaip žinoma, perėmė beveik visą labai gausų buvusios Lietuvos kompartijos turtą, išskyrus tuos pastatus, kuriuos laikinai, su sovietų kariuomenės pagalba, pasisavino buvusi Burokevičiaus kompartija ir kuriuos, po nepasisekusio pučo Maskvoje, atsiėmė Lietuvos valdžia.

— Lietuvoje plečiasi katalikiškasis charizmatinis sąjūdis. Evangelizacijos dienos jau įvyko Kretingoje, Šiauliuose, reguliariai jos vyksta Kaune, kur aktyviai veikia katalikiško charizmatinio atsinaujinimo grupė "Gyvieji akmenys". 1991 m. lapkričio 23 d. Kaune įvykusi evangelizacinė diena nebuvo plačiai išreklamuota, tačiau į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto salę susirinko gausus dalyvių būrys. Ši evangelizacinė diena buvo skirta dviem problemoms — asmeniniam atsivertimui, kaip religinio tikėjimo kelio pradžia ir išpažinties sakramentui. Evangelizacinės dienos rengime aktyviai dalyvavo Kretingos pranciškonai ir Nekalto Marijos Prasiidėjimo seselė Ignė Marijoškaitė, atvykusi iš Putnamo (JAV) ir besidarbuojanti Lietuvoje. Evangelizacinė diena baigėsi mišiomis Kauno tarpdiecizinių kunigų seminarijos bažnyčioje. Mišias aukėjo vysk. Sigitas Tamkevičius, SJ.

— Europos Tarybos vykdomasis organas — ministrų komitetas pritarė trijų Pabaltijo valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos įsijungimui į šią tarptautinę instituciją ir pranešė, kad jos taps pilnateisėmis Europos Tarybos narėmis galbūt jau 1992 metų pavasarį. Pabaltijo valstybėm jau yra suteiktas Europos Tarybos "svečių" statusas, pagal kurį pabaltiečiai atstovai be balsavimo teisės gali dalyvauti Tarybos parlamentinės asamblėjos darbuose.

IN MEMORIAM
VIKTORIA CHECHETA

Representative of Lithuania in the Assembly of Captive European Nations and also secretary general of the Assembly passed away in New York on August 10, 1991.

She belonged to the leading team of the Assembly of representatives of nine nations subjugated by the Soviet Union.

She was an outstanding political and social leader who devoted her life to the fight for the liberation of the captive nations from Communist domination. We mourn her passing and pay humble tribute to her memory.

ASSEMBLY OF CAPTIVE EUROPEAN NATIONS

Vilniuje mitinguoja Laisvės Lyga. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Darbininko redakcija nuoširdžiai dėkoja visiems už Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų asmeninius sveikinimus ir dovanas.

Gimtadienio proga
nuoširdžiai sveikiname šios kolonijos iškiliuosius dvasiškius — vysk. Paulių Baltakį, OFM, ir kun. Joną Pakalniškį (gimę sausio 1 d.).

Antanas Masionis, žinomas visuomenininkas ir pedagogas, sveikindamas *Darbininko* štabą, pridėjo ir 100 dol. čekį. Nuosirdus ačiū už spaudos palaikymą ne tik brandžiais raštais, bet taip pat ir finansais.

Klaipėdos krašto atvadavimo ir New Yorko šaulių kuopos 20 metų veiklos jungtinio minėjimo metu visi sėdės prie puošniai padengtų stalų. Po akademinės ir koncertinės programos bus banketas. Bus duodamas šampanas, šalti ir karšti valgiai. Veiks ir baras. Už jėgimą į minėjimą ir banketą tik \$17.50 asmeniui. Patarina vietas prie stalų ar pilnus stalus užsisakyti iš anksto, skambinant Vidai ar Algiui Jankauskams 718 849-2260, Živilei Jurienei 718 441-7831 arba Zigmui Dičpinigaičiui 718 846-5318.

Kun. Vytautas Palubinskas, Apreiškimo parapijos klebonas, išsiuntinėjo kalėdinį laišką, kuriame aprašė parapijos stovį. Praėjusiais metais reikėjo atlikti skubių ir didelių remontų. Sugedę mokyklos ir bažnyčios boileriai, kuriuos reikėjo pakeisti. Buvo ir kitų būtinų remontų. Todėl išleista nemaža suma sutauptų parapijos pinigų. Savo laisuke klebonas sako, kad jis nemėgsta prašyti pinigų, bet dabar padėtis verčia tai daryti. Parapiečiai prašomi prisiminti parapijos reikalus šių Kalėdų metu ir paaugoti dosnesnę auką.

Juozas A. Milukas, iš Garden City, NY, atsiųsdamas prenumeratos mokesť už 1992 m., pridėjo 80 dol. auką. Nuolatiniam *Darbininko* rėmėjui nuoširdžiai dėkojame.

Laima M. Šileikytė-Hood, apmokėdama sąskaitą, Kalėdų švenčių proga *Darbininkui* stiprinti pridėjo ir \$80 auką. *Darbininko* leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina \$1.55 už svarą. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į: G.T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

Jaunas akių gydytojas iš Lietuvos, besistažuojantis Eye and Ear Infirmary, ieško asmens, kuris sutiktų priimti jį gyventi mėnesiui laiko (sausio 1-30 d.). Gydytojas turi stipendiją iš Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos, kuri padengia jo maisto ir transporto išlaidas. Jis galėtų padėti namų darbuose. Galintys priimti gydytoją, prašomi skambinti tel. 516 671-7975. (sk.)

Šeima iš Lietuvos ieško buto. Gali prižiūrėti pagyvenusius žmones arba vaikus ir atlikti įvairius namų ruošos darbus. Skambinti tel. 212 662-7933. (sk.)

Boleslovas Antanaitis, iš Forest City, PA, 62 metų amžiaus, gruodžio 21 d. mirė savo namuose Philadelphiaje, PA. Palaidotas gruodžio 24 d. iš Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčios Philadelphiaje, PA. Velionis 30 metų ištarnavo JAV marinuose. Nuliūdime liko žmona Phyllis, dvi dukros su šeimomis, seserys Marytė, Onutė ir Jylutė, broliai dvynukai Jonas ir Edvardas. Nuosirdi užuojauta Marytei Šalinskienei, taip staiga netekusiai brangaus brolio.

"The Catholic Advocate", New Jersey katalikiškas laikraštis, 1991 m. gruodžio 18 d. laidoje išspausdino straipsnį "Lithuanian Christmas time for family, faith". Straipsnio autorė Katharine Bird, pasinaudodama pokalbiu su Vita Lanys, profesoriančia George Washington universitete, Washington, DC, pateikia žinių apie lietuviškus kalėdinius papročius, o taip pat glaustai supažindina su Lietuvos istorija bei dabartine padėtimi.

"Lietuvos Atsiminimų" radijas sausio 12 d., sekmadienį, 4 val. popiet Lietuvos Katalikų Centro salėje, 6 Davis Ave., Kearny, NJ, rengia koncertą, kuriuo bus užbaigti šios radijo programos penkiasdešimties sukaktuviniai metai. Programą atliks "Jonis", kaimiškos muzikos ansamblis iš Lietuvos. Svečiai bus vaišinami užkandžiais be atskiro mokesčio. Įeinant aukojama 15 dol.

Šaulių kuopos 20 metų sukaktis minima sausio 19. Kartu bus paminėta ir Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktis. Paskaitą skaitys Vaivevutis Mantautas, vienas iš Šaulių sąjungos atgavintųjų tremtyje. Meninę programą atliks pianistas Povilas Stravinskas ir solistė Angelė Kiaušaitė.

Iš Metropolitan operos rūmų sausio 4, šį šeštadienį, 1 val. popiet per radiją bus transliuojama pasaulinė premjera — John Corigliano opera "The Ghosts of Versailles". Pagrindiniai solistai: Teresa Stratas, Marilyn Horne, Gino Quilico. Diriguoja James Levine. Ateinantį šeštadienį, sausio 11 d., bus transliuojama Giacomo Puccini opera "La Bohème".

Darbininko skaitytojam palengvinti išsiųsti prenumeratos mokesť yra įdėtas 6-tam puslapyje įreminamas lapelis — iškarpėlė. Raginame skaitytojus juo pasinaudoti, užsimokant prenumeratą ir taip pat atsilyginant už kalendorių.

Baltia Express Co. Ltd. pigiai persiunčia Jūsų siuntinius į Lietuvą. Galimi ir express cargo siuntiniai per 12 dienų. Perskaitytite naują Baltia Express skelbimą 6-tame puslapyje.

Atostogos saulėtoje Floridoje. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusrūčiai — savaitei 200 dol. Miegamas kambarys, bendra prausykla — savaitei 150 dol. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti A. Zupko, 5886 Guest Court, North Port Myers, FL 33903, USA. Telef. 813 656-5886. (sk.)

Klaipėdos krašto atvadavimo 69 metų sukakties minėjimo rengimui vadovauja New Yorko šaulių kuopa, talkinant New Yorko Ramovės ir Birutės draugijos skyriams, Mažosios Lietuvos Rezistenciniam sąjūdžiui ir Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijai. Minėjimas įvyks sausio 19 d. Kultūros Židinyje. Po minėjimo bus banketas.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimui vasario 16 1992 m. vadovaus Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius.

Gintė Damušytė, vadovausi Lietuvių Informacijos Centrai, dabar dirba Lietuvos ambasadoje prie Jungtinių Tautų. Sausio 10 ji vėl grįžta į darbą Lietuvių Religinėje Šalpoje, kur ji yra išdirbusi jau keliolika metų.

Danutė Miklaitė, iš Boca Raton, FL, parėmė *Darbininką* 30 dol. auka. Nuosirdžiai dėkojame.

Kompozitorius Juozas Stankūnas prie savo vargonų, kuriuos padovanojo Kauno konservatorijai. Nuotr. Romualdo Kisieliaus.

ISPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS PO 60 NEBUVIMO METŲ

(atkelta iš 7 psl.)

valkiečių) buties muziejus. Buvo įdomu pasižiūrėti, kaip mūsų praeities kartos gyveno ir kaip atrodė jų gyvenvietės. Namai — su gėlių darželiais palangėse ir prie gonkelių, langinės — su išdrožinėtais laudies raštais, bičių aviliais soduose.

Atėjus sekmadieniui, man rūpėjo išklausyti sumą, išgirsti gerą giedojimą, bet apsvyliau. To gražaus meniško giedojimo,

KŪČIOS APREIŠKIME

Atsineštoji į Ameriką graži ir prasminga Kūčių tradicija lietuviškoje šeimoje tebetęsama ir iki šiol.

Šalia šeimos, yra rengiamos ir bendros Kūčios, kurias rengia įvairios organizacijos.

Šiais metais bendros kūčios Brooklyne, NY, buvo suruoštos dvejoms: Kultūros Židinyje bendras Kūčias šeštadienį, gruodžio 21 d., suruošė NY vyr. skaučių židyns "Vilija" (jose neteko dalyvauti) ir Apreiškimo parapijos salėje, sekmadienį, gruodžio 22 d., 41-oji Lietuvos Vyčių kuopa.

Tuoju po 11 val. mišų Apreiškimo parapijos bažnyčioje, pamaldose dalyvavusieji rinkosi į apatinę parapijos salę, kur jų laukė papuošta eglutė ir gražiai išdekoruota salė. Prisirinko apie 100 žmonių, kas labai nustebino rengėjus, o ypač šeimines. Jos nuogastavo, kad tokiam skaičiui gal neužteks maisto, nes į Kūčias iš anksto buvo užsiregistravę tik 35 asmenys.

Susirinkusius pasveikino Lietuvos Vyčių kuopos pirmininkas Bill Kumeta. Apreiškimo parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas išreiškė didelį džiaugsmą, kad pagaliau, po ilgų vergijos metų, Kalėdų šventės vėl galime švęsti Lietuvai atgavus pilną laisvę ir nepriklausomybę! Kaip padėką Aukščiausiam, klebonas kvietė visus kartu sukalbėti "Tėve mūsų".

Dalinantis šventiniais sveikinimais ir linkėjimais, buvo lauzoma plotkelė ir gardžiuojamasi kūčių valgiais.

Pasistiprinus, pagiedota eilė kalėdinių giesmių, ir pora "pasaulietišku" dainų. Giedojimui ir dainavimui, pritarėdamas akordeonu, vadovavo Romas Kezys.

Kūčių maistą ruošė ir prie stalų patarnavo vyr. šeiminkė Eugenija Kezienė su savo nuolatineis talkininkėmis: Uršule Povilaitiene, Vitalija Šližiene ir Marija Mičiūniene.

p. palys

kaip J. Naujalio, K. Kavecko laikais Kauno katedroje nebuvo, negirdėjau. Visas giedojimas žmonių apačioje buvo unisonu arba su liaudišku "patūravojimu". Gal tik vasaros atostogų metu? Turbūt paties vargonininko net nebuvo, gal jo asistentas giedojimui paakomponavo. Net ir užbaigoje pasiklausyti nieko vertingesnio nepagrojo.

Paskutinę savo viešnagės savaitę lankia Juozo Gruodžio aukštesniojoje Muzikos mokykloje, kuri yra P. Cvirkos gatvėje 14-12, trijų aukštų pastate, Kaune. Radau būdinčią pedagogę Aldoną Simanavičienę.

Ji maloniai aprodė man mokyklos klases, knygyną ir koncertų salę. Atsisveikinant autografo man neseniai išleista savo "Pianisto ABC" knyga. Tai mokyklos priemonė vaikų muzikos parengiamajai ir pirmajai klasei.

Užėjau į "Caritas" įstaigą paieškoti savo pernai siųstų kasečių, gaidžių Lietuvai, ir nepavyko jų niekur surasti. Gal dingo? Palikau asmenį, kad surastų mano siuntinį, sudarytą iš 216 muzikos knygų ir 88 muzikos kasečių.

Kitą dieną su savo palydovu Eugenijum Gudaičiu aplankiau Kauno konservatorijos direktorių, docentą Romą Čepinskį, Čepinskio gatvė 5, Aleksoto rajone. Kelias valandas nuoširdžioje nuotaikoje, prie arbatos pasikalbėjome bėgama reikalais. Paaikšėjo, kad neseniai įkurtoji muzikos akademija neturi lėšų muzikos instrumentams įsigyti, ypatingai vargonų klasės studentams verkiant skubiai reikalingas praktikuotus instrumentus.

Prieš sugrįžtant man į Ameriką, Nina Gudaitienė suruošė dienos metu oficialų atsisveikinimą su muzikais. Iš Vilniaus dalyvavo Kultūros-Meno departamento muzikos skyriaus vedėjas Vaclovas Juodpūsis, iš Kauno Muzikos mokyklų — atstovas, dekanas Romas Čepinskis. Čia buvo progos man arčiau su jais susipažinti. Įsitikinau, kad jiems tikrai reikalinga pagalba. Pasidėjau sugrįžęs daryti žygių vargonų reikalą išspręsti. Tą pačią dieną vakare mano giminės bei artimieji susirinko manęs išleisti, palinkėti laimingos kelionės. Daugiausia manimi rūpinosi ir po visą Lietuvą išvežiojo Eugenijus Gudaitis ir jo geroji žmona Nina.

Vargonai į Lietuvą

Laimingai sugrįžęs namo, tuoj pat pradėjau stengtis išpildyti savo pažadą. Pirmiausia man rūpėjo, kur gauti vargonus. Nu-

vykau į Manhattaną, dairiausi po milžiniškas muzikos instrumentų parduotuves ir asmeniškai kalbinau dirbtuvių bei firmų savininkus, jų garsinimosi labai, padovanoti ar pigiau parduoti instrumentą, bet nepavyko.

Vieną dieną užėina pas mane geras mano draugas smuikininkas Julius Veblaitis. Išsikalbėję tuo reikalu, nusprendžiame mūsų turimus vargonus paaugoti Lietuvai. Tada Irena Veblaitienė nupirko atitinkamos medžiagos, pasiūvo vargonams apvalkalą, o mudu su Juliumi lygiomis apmokėjome transporto išlaidas. Ir taip mūsų vargonai lapkričio 15 d., man pačiam matant, buvo pakrauti į konteinerį kartu su kitomis siuntomis ir į uostą nuvežti. Tai buvo Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos devynioliktasis siuntinys, kuris (su mūsų vargonais) poros mėnesių laikotarpyje pasieks Kauną.

Vargonų istorija

Vargonai buvo pirkti 1970 m. Griffet muzikos parduotuvėje, Newark, NJ. CONN firmos, dviejų manualų, elektriniai, su standartine pedalų skale.

Vargonų dispoziciją sudaro 38 balsai, plius kopelacijos bei pagalbinių registrai. Galima ant jų groti visų epochų kūrinius.

Pirmiausia, aš pats lavinausi, pasiruošdavau solo kūrinius pagroti. Po tam tikro laiko artritas sužalojo man dešinę ranką, negalėjau toliau jais naudotis. Instrumentas buvo nuvežtas pas mano dukrą Ireną, kuri man daug padėdavo vargoninkauti. Jai mirus, vargonai vėl sugrįžo į mano namus, Linden, NJ. Čia mano sūnus, Kazys Stankūnas, lavinosi groti ir galvojo grįžti prie vargonininko darbo.

Prieš 20 metų jis vargonininkavo Hartford, NJ, vėliau porą metų buvo Newark, NJ, lietuvių parapijose. Buvo veiklus, choro mėgiamas jaunuolis. Baigęs Elektro-Technikos mokyklą Newark, jis perėjo į Western Electric Co. dirbti, metė vargonininkavimą. Jam tragiškai žuvus, instrumentas liko be muzikanto. Netrukus buvo surasta

vieta. Vargonai perkelti į smuikininko Juliaus Veblaičio rezidenciją ir jam padovanoti.

Dabar tie patys vargonai keičia j Lietuvai. Netrukus jais gros ir lavinsis jaunoji Lietuvos vargonininkų karta. Tad ir esame patenkinti, kad vargonai pasieks savo tikslą. Reikia padėti Lietuvos jaunimui, ypatingai tiems, kurie nori studijuoti vargonų klasėje. Dabartiniu metu bažnytinės muzikos menas yra labai nusmukęs. Tik per mokslą pamatysime pažangą!

Juozas Stankūnas

Edmundas Bekeris ir Vytenis Junevičius Kauno Technologijos Universiteto Technologijų Valdymo Centro vardu dėkoja Lietuvių Fondui, dosniai parėmusiam Centrą, sveikina Šv. Kalėdų proga ir linki laimingų Naujųjų 1992 metų.

Edmundas Bekeris ir Vytenis Junevičius Kauno Technologijos Universiteto Technologijų Valdymo Centro vardu dėkoja Amerikos Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardai už žymų įnašą į Centro kūrimą ir sveikina Šv. Kalėdų proga, linkėdami laimingų Naujųjų 1992 metų.

Vytas Daugirdas su šeima širdingai sveikina su Šv. Kalėdom ir Naujais 1992 metais visus savo draugus ir pažįstamus, o ypatingai visus geros volios lietuvius, remiančius Kauno Technologijų Valdymo Centrą atgimstančioje Lietuvoje.

Po ilgų nelaisvės metų Lietuva vėl nepriklausoma valstybė. Visuotinis tarptautinis pripažinimas sugrąžino Lietuvą į pasaulio valstybių šeimą, kurioje jai skiriama ypatinga pagarba už ryžtingą kovą prieš dar taip neseniai galingą buvusį okupantą.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba sveikina visus tautiečius, sulaukus Šv. Kalėdų laisvoje Lietuvoje bei išveivijoje, ir linki laimingų 1992-ųjų metų. Su sveikinimais jungiasi nuosirdi padėka už bendradarbiavimą lietuvių šiais išlaikymo darbuose ir už visokeriopą paramą Lietuvai šiais lemtingais metais.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA